Ազգ
Azg armenian daily
1 ՅՈՒԼԻՍ 1995, ՇԱԲԱԹ # 123 (877)

2073

Հայաստանի ռ
-ազատական կ

ՕՐՎԱ ԼՈՒՐԵՐ

Ռոբերտ Պաստերոնը եւ Բարբարա Պեկը ՀՌԱԿ գրասենյակում

Հունիսի 29-ին Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության գրասենյակ այցելեց Հայաստանում Մ. Նահանգների դեսպանության երկրորդ քարտուղար Ռոբերտ Պաստերոնը, որը հանդիպում ունեցավ ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ:

Ռուբեն Միրզախանյանը ամերիկյան դիվանագետին ներկայացրեց կուսակցության տեսակետները ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրությունների վերաբերյալ:

Հաջորդ օրը Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության ՀՎ գրասենյակ այցելեցին՝ ՀՀ-ում Գերմանիայի դեսպանատան առաջին քարտուղար Բարբարա Պեկը, Գերմանիայի արտգործնախարարության Կովկասի երկրների բաժնի աշխատակից Սյուզան Ուոլբերը եւ Համբուրգի համալսարանի քաղաքագիտության ինստիտուտի գիտաշխատող Աննա Բիրգիր Կրեկեմեյերը: ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ հանդիպման ընթացքում գերմանացի հյուրերին հետաքրքրում էր հայ-գերմանական հարաբերությունների, տարածաշրջանի քաղաքական իրավիճակի եւ Հայաստանում առաջիկա հուլիսի 5-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններին առնչվող հարցերի շուրջ ՀՌԱԿ տեսակետները:

ԱՄՆ Կոնգրեսը բարոյականությունը գերադասեց պոլիտիկանությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: ԱՄՆ Կոնգրեսում հունիսի 29-ի քվեարկության արդյունքները՝ 247-ը ընդդեմ 155-ի, որոնց հետեւանքով օգնությունը Թուրքիային 46 մլն դոլլարից հասցվեց 21 մլն-ի, դարձան քաղաքական սենսացիա, հայտնեցին Սնարք գործակալությանը Հայկական անկախ գործակալությունում: Այդ քվեարկությունը ասես բաժանեց ԱՄՆ-ի քաղաքական ընտրախավը ցինիկների, որոնք նյութապաշտական շահերը նախընտրում են բարոյականությունից, եւ իդեալիստների, որոնք բարոյականությունն են գերադասում վայրկենական պոլիտիկանությանը: Ի զարմանս շատերի, այս անգամ հաղթեցին վերջինները՝ արձագանքելով բանաձեւի հեղինակ, կոնգրեսական Ջոն Պորտերի՝ ազատության այն գաղափարները վերականգնելու կոչին, որոնց վրա հիմնվել է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները:

Կշեռքի մի նժարին էր դրվել վաշինգտոնյան վարչակազմի, Պետդեպարտամենտի, Պենտագոնի ճնշումը, որի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ Ջոն Շալիկաշվիլին անձամբ հորդորում էր Կոնգրեսին չնեղացնել հավատարիմ դաշնակցին: Մյուս նժարին դրվել էին Թուրքիայի դեմ մեղադրանքները՝ Հայաստանի շրջափակման, Կիպրոսի բռնագրավման, քրդերի ճնշումների, երկրում այլախոհների հետապնդումների, ինչպես նաեւ Պորտերի բանաձեւի հետ Հռոմի պապի, Տիբեթի Դալայ Լամայի, Ամերիկյան եւ Հայկական եկեղեցիների համերաշխության նամակները: Ու թեեւ բանաձեւը չշոշափեց Թուրքիային տրվելիք 320 մլն դոլլարի ռազմական վարկերը, օգնության ավելի քան երկու անգամ կրճատումը դարձավ Կոնգրեսի նախազգուշացումը պատժիչ վարչակարգերին, ինչպես նաեւ՝ աշխարհում ԱՄՆ-ի բարոյական առաջնորդության իրավունքի ապացույցը:

ԵՐԵՎԱՆ

Թուրք առաջին պաշտոնյան, որը ծաղիկ դրեց Ծիծեռնակաբերդում

Մեր երեկվա համարում հաղորդելով հունիսի 27-ից երկօրյա այցով Երեւան ժամանած թուրքական պատվիրակության այցի եւ ունեցած պաշտոնական տեսակցությունների մասին, գրել էինք նաեւ, որ Ստամբուլի Էսենյուրդ շրջանի քաղաքագլուխ Գյուրբյուզ Չափանի գլխավորությամբ ժամանած պատվիրակությունը հունիսի 29-ին այցելել է նաեւ Ծիծեռնակաբերդ եւ ծաղիկ դրել Եղեռնի զոհերի հիշատակին: Թերթի հերթական համարի ստեղծման հեւքի մեջ վրիպել էր, ավելի ճիշտ՝ մեր կողմից անհրաժեշտ ուշադրության չէր արժանացել այդ պարագան, որը հայ եւ թուրք հարաբերությունների պատմության մեջ առաջին դեպքն է, երբ թուրք պետական պաշտոնյան նման քայլ է կատարում, որը, հույս ունենք, չի մնա առաջինն ու վերջինը: Այո, այդ դեպքը պետք է դառնար գլխավոր վերնագրերից մեկը մեր համարի: Ավելորդ չենք համարում նշել նաեւ, որ մեր տեղեկությամբ, այդ գործի «ճարտարապետն» է ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ոչ միայն համաճարակներ, այլեւ զորաշարժեր կլինեն այս օրերին

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԿԸՀ-ի որոշումներից մեկով ընտրական տեղամասերում զինվորների ընդգրկվելու դեմ ժամանակին ընդվզեցին ընդդիմադիր բոլոր ուժերը: Իսկ ընտրությունների օրվա մոտենալուն զուգընթաց ընտրողների, պատգամավորության թեկնածուների, ընտրատարածքային եւ տեղամասային հանձնաժողովների անդամների մոտ գնալով մեծանում է անհանգստությունը ընտրատարածքներում ընդգրկված զորամասերի հետ կապված անորոշությունից: Մինչեւ օրս դեռեւս ճշգրտված չէ զորամասերում ընտրողների թիվը, զինվորների քվեարկելու կարգը, կամ էլ տեղամասային հանձնաժողովներում վստահված անձանց եւ դիտորդների գործելաձեւը: Իսկ ամենակարեւորը արգելված է պատգամավորության թեկնածուների հանդիպումը զինվորների հետ:

ԿԸՀ-ին արված մեր նույնատիպ հարցադրումները եւս անպատասխան են մնացել: Հիշեցնենք 147 ընտրատարածքի վերաբերյալ «Ազգի» հրապարակումը, որում, ըստ ԿԸՀ-ի, հինգ տեղամասերն էլ հույժ գաղտնի զինամասեր են: Իսկ այն, որ տեղամասային հանձնաժողովների անդամներն էլ են անտեղյակ զինամասերի քվեարկողների թվից, վկայում է թիվ 38 ընտրատարածքից հնչած ահազանգը: Նրանց խոստացել են մինչեւ հունիսի 30-ը ներկայացնել 260 ընտրական տեղամասի քվեարկողների թիվը, իսկ հետո դրժել են խոստումը: Այստեղ դեռեւս զինվորների հետ հանդիպում էլ թույլ չեն տվել: Նմանատիպ դժգոհությամբ խմբագրություն՝ դիմեցին նաեւ թիվ 28 ընտրատարածքում առաջադրված պատգամավորության թեկնածուներից յոթը, մտահոգություն հայտնելով վերջերս ընտրատարածքին անակնկալ կցված զորամասի եւ զինուսումնարանի վերաբերյալ: «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի մայիսի 28-ի համարում հրապարակված տեղամասերի ցանկում զորամաս եւ զինուսումնարան չեն եղել անգամ թիվ 28-ին հարող 27 եւ 29 ընտրատարածքներում: Հետաքրքիր է, թե արհեստական այդ կցումը ինչպես է կատարվել:

Նախ, զինուսումնարանի սաները դեռեւս ընտրելու իրավունք չունեն, սոցիալական կազմն էլ ընտրելու է իր մշտական բնակության վայրում: Իսկ, թե քանիսն են քվեարկելու նշված զինամասում, 28-ի հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Ազարյանը հունիսի 30-ին ԿԸՀ-ի անդամին պատասխանել է, որ քվեարկողների ցուցակը դեռեւս իր ձեռքում չէ: Ինչպես պետք է ընտրող զինվորները ծանոթանան պատգամավորության թեկնածուներին, պատասխանում են. «Դրա կարիքն ամենեւին էլ չկա»: Ճիշտ է ասված, անորոշությունը օրինախախտումների սկիզբն է:

Տես էջ 8

—ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՊԵՏՔ Է ԼՐԱՄԱՆԱՑՆԵՆ ՁՈՒԼՈՐԸ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ուժային նախարարներից կգոյատեւի միայն Պավել Գրաչովը

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՍ: Հունիսի 30-ը Ռուսաստանի կառավարության ճգնաժամի հաղթահարման վերջին օրն էր, քանզի հուլիս 1-ին Պետդուման պետք է վերստին անդրադառնար կառավարությանը անվստահություն հայտնելու հարցին: Նախագահ Ելցինը հենց այսօր արեց իր վճռական քայլը: Նրա ստորագրած 4 հրամանագրերով զբաղեցրած պաշտոններից ազատվեցին ՌԴ ներքին գործերի նախարար Վիկտոր Երինը, Անվտանգության դաշնային ծառայության տնօրեն Սերգեյ Ստեպաշինը, փոխվարչապետ, ազգությունների եւ տարածաշրջանային քաղաքականության հարցերի նախարար Եգորովը եւ Ստավրոպոլի երկրամասի վարչակարգի ղեկավար Եվգենի Կուզնեցովը: Մեկնաբանելով այս վճիռը, ՌԴ նախագահի մամլո քարտուղար Մեդվեդեւը նշեց, որ նախագահը դժվարին խնդրի առաջ էր կանգնած, սակայն չէր կարող խուսափել այդ որոշումից, հատկապես հունիսի 29-ին կայացած Անվտանգության խորհրդի չեչենական հարցին եւ Բուդյոնովսկի դեպքերին նվիրված արդյունքները քննելուց հետո:

Գրիգոր Գրիգորյանը ԱԱՊՎ պետի տեղակալ

Համաձայն ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից ստացված տեղեկության, կառավարության նախագահության հունիսի 29-ի որոշմամբ Գրիգոր Գարեգինի Գրիգորյանը նշանակվել է ՀՀ ազգային անվտանգության պետական վարչության պետի տեղակալ:

4-96

ԿՐԱՍՆՈՍԵԼՍԿ

«Հըլա ձեռ բաձրացրէք, ո՞վ ա ձեն տալու Տեր Հուսիկին եւ սահմանադրությանը»

Աչքից հեռու՝ ականջից հեռու: Ինչքան հեռանում ենք մայրաքաղաքից, այնքան ավելի սովորական, բնական եւ օրինաչափ են դառնում նախընտրական օրինախախտումները, աճում եւ բազմապատկվում: Մոտիկ ու հեռավոր շրջաններից հասնող կցկտուր տեղեկությունները վկայում են, որ ընտրատարածքներում օրինախախտումները երկու տիպի են: Առաջինը արտահայտվում է տեղի կլանների եւ «լավ» տղաների միջեւ ամեն ձեւի «ռազբիրատների» ձեւով, իսկ երկրորդը՝ կառավարության վերին օղակներից ուղղագիծ իջնող շրջանների գործկոմ-քաղկոմներ իջեցված հրահանգներով, որի կայացմանը հնազանդ ենթարկվում-մասնակցում են ամեն տեսակի իշխանիկները, միլիտեները ու դրանց ենթակա մարդիկ:

Նման շրջաններից է Կրասնոսելկը, որտեղ մարդկանց ահաբեկելու դեպքերը համատարած բնույթ են ստացել վերջերս: Շրջանի որոշ գյուղերում որեւէ լիազորություն չունեցող մարդիկ, չգիտես որտեղից ձեռք բերելով Համլետ Դալլաքյանի թեկնածության առաջադրման թերթիկներում տրված ստորագրությունների ցուցակը, մտնում են ընտրողների տներ եւ նրանցից նորից պահանջում հաստատել պատգամավորության թեկնածուի առաջադրման իրենց ստորագրությունները: Ճնշման ու շանտաժի մի անօրինակ ձեւ, որը ահաբեկում է մարդկանց, նրանց ընտանիքի անդամներին:

Սակայն ինչո՞ւ հատկապես Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության համամասնական ցուցակով եւ մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրված թեկնածու Համլետ Դալլաքյանի դեմ: Քանի որ նա մեծ ժողովրդականություն է վայելում շրջանի գյուղերում, իսկ նույն ընտրատարածքում իր թեկնածությունն է դրել նաեւ ՀՀՇ ղեկավար Տեր Հուսիկ Լազարյանը: Իսկ վերջինս, ինչպես որոշվել է վերեւներում, պետք է անցնի ամեն գնով: Դրա համար գործի են անցել տեղական իշխանիկները՝ շրջանային խորհրդի գործկոմի ղեկավարները, որոնք գործկոմի շենքում կազմակերպում են հիմնարկ-ձեռնարկությունների աշխատողների ժողով եւ աշխատանքից ազատելու սպառնալիքով պահանջ են դնում նրանց առջեւ քվեարկելու Տեր Հուսիկի օգտին, միաժամանակ վարկաբեկել փորձելով մյուս թեկնածուներին: Հավաքելով մարդկանց, նրանք հարց են տալիս՝ «Հըլա ձեռ բաձրացրէք, ո՞վ ա ձեն տալու Տեր Հուսիկին ու Սահմանադրությանը»: Առանձին գյուղերում գործադրվում են նաեւ մարդկանց ահաբեկելու այլ ձեւեր, օրինակ՝ «սեւ ցուցակների» կազմումը, որտեղ ընդգրկվում են Տեր Հուսիկին ու ՀՀՇ-ին ձայն տալու կողմնակից չեղողները, իսկ նրանց թիվը Կրասնոսելսկում մեծամասնություն է կազմում:

8045 ԱՀ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԴԻՏՈՐԴՆԵՐ

Եթե օրինախախտումները Գերմանիայում լինեին, Բունդեսթագի ընտրությունները կկրկնվեին

«Մենք հույս ունենք, թե Հայաստանում խորհրդարանական ընտրությունները կանցնեն ժողովրդավարական եւ անկախ պայմաններում», այսպես հայտարարեցին Գերմանիայի Ֆեդերացիվ Հանրապետությունից երեկ Երեւան ժամանած դիտորդները: Սյուզան Ուլլբերը աշխատում է ԳՖՀ-ի արտգործնախարարության Կովկասի բաժնում, իսկ Աննա Կրեկեմեյերը Համբուրգի քաղաքական հետազոտությունների եւ անվտանգության ինստիտուտում: Ստանալով Հայաստանի կառավարության հրավերը, նրանք ԵԱՀԿ շրջանակներում եկել են հետեւելու Ազգային ժողովի ընտրությունների ընթացքին: Իհարկե, նրանք դեռ չեն հասցրել ծանոթանալ նախընտրական պայքարի ընթացքում թույլ տրված օրինախախտումներին, բայց համոզված են, որ առաջիկա մեկ շաբաթվա ընթացքում կհավաքեն իրենց անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Այն հարցին, թե Գերմանիայում ինչպես է լուծվում բողոքարկումների խնդիրը, հասկացվես երբ դատարանը իր որոշումը կայացնում է ընտրություններից հետո միայն, Սյուզան Ուլլբերը նշեց, որ նման դեպքերում անցկացվում են կրկնակի ընտրություններ: Օրինակի համար, եթե դատարանը որոշում կայացնի, որ Բունդեսթագի ընտրություններում խախտումներ են եղել, ընտրությունները կարող են կրկնվել: Գերմանացի դիտորդները հույս ունեն, թե ընտրությունների օրը իրենք կարող են լինել ընտրական տեղամասերում, հետեւել ողջ ընթացքին, որպեսզի պահպանվի քվեարկության գաղտնիությունը, եւ ոչ մեկը ճնշում չգործադրի ընտրողների վրա:

Ընտրություններից հետո բոլոր դիտորդները կհավաքվեն, կկիսեն իրենց տպավորությունները եւ կներկայացնեն մի համատեղ հաղորդում, որն էլ կլինի ԵԱՀԿ դիտորդների գնահատականը վերլուծությունը ընտրությունների վերաբերյալ:

Հնարավոր է, որ եթե նշված օրինախախտումներն ու ճնշումները զերազանցեն հաղորդման մեջ, այն ազդի նաեւ ԵԱՀԿ երկրների կողմից Հայաստանին ցուցաբերվելիք օգնության վրա, դադարեցվի այն կամ կրճատվի: Եթե օրինախախտումները մեծ տոկոս չկազմեն, ապա այդ երկրները կշարունակեն աջակցել Հայաստանում ժողովրդավարական ընթացքների զարգացմանը:

Ա. Հ.

Գերմանիայի կառավարությունը կվարկավորի գերմանա-հայկական ձեռնարկություններին

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Գերմանիայի կառավարությունը ֆինանսավորում է հայկական ձեռնարկությունների հետ համագործակցելու պատրաստակամություն հայտնած գերմանական ֆիրմաներին վարկավորելու հարցը:

Այդ մասին Սնարքի թղթակցին հայտնած ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության օտարերկրյա ներդրումների բաժնի պետ Արամ Տարախչյանը նշեց, որ վարկերի չափերն առայժմ չեն որոշվել, բայց դրանք կարող են կազմել առանձին ձեռնարկությունների համար 200000-1000000 մարկ: Վարկերի մարումը կիրականացվի համատեղ գործունեությունից ստացվող շահույթից:

Նրա խոսքերով, այս տարվա ապրիլին հայկական տարբեր ձեռնարկություններից Գերմանիա է ուղարկվել մոտ 40 առեւտրային առաջարկություն: Հայաստանի մայրաքաղաք կատարած վերջին այցի ժամանակ Գերմանիայի գործարար շրջանների ներկայացուցիչները առանձնակի ուշադրություն դարձրին սննդի եւ քիմիական ճյուղերին: Այցի ընթացքում հայկական որոշ ձեռնարկությունների հետ համաձայնություն ձեռք բերվեց գործակցության վերաբերյալ: Մասնավորապես, ասաց Տարախչյանը, գերմանացի ձեռնարկատերերը Գերմանիայի շուկայում ծիրանի լիկյորի վաճառքի կազմակերպման շուրջը պայմանավորվեցին հայկական «Արտաշես» ֆիրմայի հետ, որն զբաղվում է սննդամթերքի պահածոյացմամբ եւ ալկոհոլային ու անալկոհոլ խմիչքների արտադրությամբ:

Նախարարության մասնագետի խոսքերով, ծրագրվում է արտահանման առաջին խմբաքանակներն առաքել 3-4 ամիս հետո:

■ *Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիա է ժամանել գերմանական ակադեմիական փոխանակումների ծառայության ԱՄՀ երկրների ներկայացուցիչ դոկտոր Թոմաս Պրայը: Հանդիպման ժամանակ նա Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիայի արտաքին կապերի գծով պրոռեկտոր Արմեն Այվազյանին ծանոթացրեց իրենց ծառայության խնդիրներին: Պայմանավորվածություն համաձայն կստեղծվի ուսանողական համատեղ կենտրոն, որը կզբաղվի ուսանողների եւ ասպիրանտների փոխանակմամբ: Համագործակցության նախաձեռնողը Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարությունն է:*

ՍՊՐՈՊՐԵՍ

ՔԱՂԱՔ

Իսկ ո՞վ է մաքրելու դաշտերի կեղտը

Յուրաքանչյուրը գործում է իր բաժնով: Մեկը արդուստը ծայրը-ծայրին հասցնելու նպատակով փորձում է վաճառել իր բնակարանը եւ այդ մասին մի փոքրիկ հայտարարություն է փակցնում էլեկտրասյանը: Մյուսներն ամեն պատահած պատի կամ խանութի ցուցափեղկի փակցնում են նախընտրական քարոզչության սեփական պաստառները, որոնցից նայող աչքերը ձեզ ուղեկցում են ամենուր: Ակամա հիշում ես նախորդ ընտրարշավի «երկարաժամկետ ցուցահանդեսը»: Մեկ ուրիշի բախտը իրեն թույլ է տալիս հրահանգ արձակել հանելով, օրինակ, տրամվայ-տրոլեյբուսների հասանքագծերի հիմնասյուների վրա փակցված հայտարարությունները եւ զգուշավորաբար մի կոչկանցված ժողիս պարզեւում «ազգի աղ ջիկներին»:

Հունիսի 26-ին Երևանի քաղխորհրդի գործկոմի խորհրդակցության արդյունքում որոշվեց էլեկտրասյուներից մաքրել բոլոր այն «գովազդները, որոնց համար թույլտվություն չկա»: Այն ժամանակ, երբ ողջ քաղաքը ողողված է թղթի բափոններով, երբ տրանսպորտային միջոցների աղտոտները արտազատում են նույն գործկոմի որոշ պաշտոնյաների լուսապսակ կերպարները, երբ «Շամիրամի» կախովի թթի այգիները կարելի է այրել մեկ ամբողջ ծխնովա ընթացքում... պարզվում է, որ աննշան հայտարարություններն են փչացնում քաղաքի ընդհանուր տեսքը:

Առնետները վխտում են աղբանոցներում, իսկ կատարածները մաքրում են լուսավորության սյուները:

Ա. Դ.

Վերջին խմբագրությունը սպացավ «Արմենիա» բանկի տուժած ավանդատուների ստորագրությամբ մի «բաց նամակ», որի երկու օրինակներն արդեն ուղարկվել են ՀՀ նախագահի եւ ՀՀ գլխավոր դատախազի հասցեներով: Նամակում մասնավորապես նշվում է, որ «արդեն 9 ամիս է, ինչ ավանդատուներն անհաջող եւ ապարդյուն փորձեր են անում «Արմենիա» կոմերցիոն բանկից ետ վարած Քաջիկ Մկրտչյանը, որը եւ անկեղծորեն մտադրվել էր շեկել վիճակը»: Մինչդեռ, «բանկի առաջին կառավարիչ պարոն Սիմոնյանը ԿԲ-ից ստացել է 30 մլն. դրամ, տվել իր տեղակալին (հարազատ քրոջը) Քնարիկ Լեւոնյանին, որն անհապաղ մեկնել է Ամերիկա»:

Նշենք նաեւ, որ կառավարչի որդին Կարեն Սիմոնյանը ապրում է Գերմանիայում: «Արմենիա-3»-ի ղեկավար պարոն Հարությունյանն

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾ

Հետախնությունը վարում են ավանդատուները

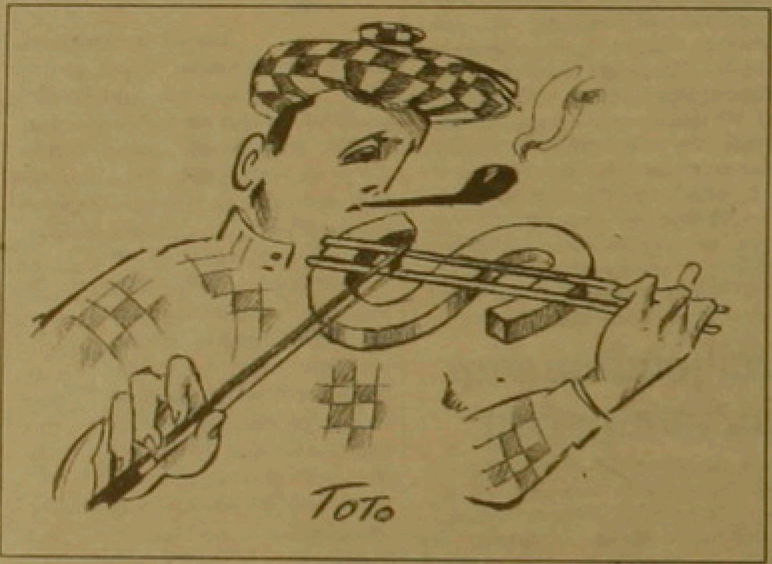

ստանալու իրենց փողերը»: Իրենց իսկ կողմից առաջ քաշված «որտե՞ղ են ավանդատուների փողերը» հարցին իրենք էլ պատասխանում են.

«1) Կենտրոնական բանկում եւ դրված են գործի մեջ,

2) Բանկի անշարժ գույքի մեջ,

3) Կողոպտիչ բանկիրների գրպաններում,

4) Պետական աստիճան ունեցող բռնաշորթների ձեռքերում»:

Նման ոտնումները զգացմունքային են, բայց փաստն այն է, որ լուծարված հիշյալ բանկը գործել է ԿԲ-ի արտոնագրով, ուստի եւ վերջինս է պատասխանատու կատարվածի համար: Ավանդատուները այնուհետեւ իրենց զայրույթն ու զարմանքն են հայտնում այն առթիվ, «որ ձերբակալված է «Արմենիա» բանկն ընդամենը 2 ամիս ղեկավարած իր հերթին ԿԲ-ից 20 մլն. դրամ ստանալուն պես հեռացել է անհայտ ուղղությամբ»:

«Էդուարդ Շեւարդնաձեն կալանքից ազատեց բանկատերերին ավանդատուներին վճարելու պայմանով, Ռուսաստանի Պետդուման լրջորեն զբաղվում է այդ խնդրով, մինչդեռ մեր Գ-Խ-ն չի կարողանում այդ հարցը մտցնել օրակարգ», նշում են իրենց նամակում ավանդատուները:

Ավելացնենք, որ դեռ 1994-ի նոյեմբերի 16-ին ՀՀ նախագահի հատուկ հրամանագրով համապատասխան մարմինները պարտավորված էին ձեռնարկել անհրաժեշտ գործողություններ ավանդատուների ներդրած գումարները արագ վերադարձնելու համար: Ոչ մի տեղաշարժ:

Ա. Դ.

Պետք չէ ուրիշի արածին տեր դառնալ

Վերջին շրջանում Աջափնյակ թաղամասում, մասնավորապես Դավիթաշենում որոշակիորեն բարելավվել է ջրամատակարարումը: Ինչպես հայտնում են Երևանի քաղխորհրդի գործկոմի լրատվության կենտրոնից, այդ աշխատանքը կատարվել է Երևանի քաղգործկոմի հանձնարարությամբ «Զրմուղ կոյուղի» տնտեսության ձեռնարկության ուժերով, եւ այդ տարածում ԱԺ-ի պատգամավորության որոշ թեկնածուների հայտարարությունները բնակչությանը ոչ մի կապ չունեն կատարված, ինչպես նաեւ քաղաքի այլ տարածներում երևանգործկոմի միջոցով կազմակերպվող ասֆալտապատման, վերականգնողական, աղբահանության աշխատանքների հետ: Լրատվության կենտրոնը հայտնելով, որ ԱԺ պատգամավորության որոշ թեկնածուների կողմից այդպիսի արատավոր միջոցների դիմելը առնվազն պատշաճ չէ, վերստին հիշեցնում է, որ այդ աշխատանքները կատարում են գործկոմը, նրա վարչություններն ու բաժինները:

ՅՈՒ. Ա.

■ *Մեսրոպում սախից մեկն արտոնյալ է: Երեւանի մեսրոպյան դպրոցում 10 ուղեւորից մեկը երթեւեկում է անվճար: Սնարքի թղթակցի հետ զրույցում Երեւանի մետրոպոլիտենի փոխտնօրեն Վահագն Ղարագյոզյանը հայտնեց, որ օրական երթեւեկող մոտ 150 հազար ուղեւորներից 15 հազարն ունի անվճար երթեւեկելու իրավունք:*

ՍՆԱՐՔ

Բացահայտ «սաղրանք»

Ուշադրություն, ուշադրություն...

Հասարակական վայրերում, խանութների ցուցափեղկերում եւ այլուր հայտնվել են ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածուների գովազդային թերթիկներ մեծադիր, միջադիր, երբեմն էլ փոքրադիր լուսանկարներով:

Հարկ ենք համարում ամենայն լրջությամբ զգուշացնել ընտրողներին դուրս չգալ փողոց առանց բաշկինակների, քանզի հիշյալ թերթիկներում այնքա՜ն հուզիչ եւ ոգեւորող խոստումներ, դրույթներ, իմաստախոսություններ, «հանճարեղ» եզրահանգումներ կան հայ ազգի պայծառ ապագայի կառուցման մասին, որ... հնարավոր չէ յուղ գնալ առանց արցունքների:

Հույժ գաղտնի. Ստեղծվել է երեւակայական հեռախոսագրության այլընտրանքային վարչություն, որն զբաղվում է կարեւորագույն մի հիմնահարցով, ովքե՞ր են նախընտրական ծրագրեր գրում այն թեկնածուների համար, որոնք չեն կարողանում նույնիսկ ձեւակերպել երկու նախադասություն առանց տառասխալների («մեղավորն», իհարկե, խորհրդային անանկախ դպրոցներն էին):

Ստեղծվել է նաեւ մի այլ հանձնախումբ` ժամանակին դպրոցում մաթեմատիկայից «բավարար» գնահատական ստացած անձանցից: Սա նրանց պարզունակ հաշվարկների, հիշյալ թերթիկներում կան այնպիսի կետեր, որոնցից յուրաքանչյուրի իրագործման համար անհրաժեշտ է ՀՀ պետական բյուջեից տասնապատիկ մեծ գումար:

Մնում է հաջողություններ մաղթել ճոռոմ խոստումներով, ամոթալ սով, բրնձով եւ «կենսականորեն անհրաժեշտ» այլ բաներով խաբվող ընտրողներին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Բաց նամակ, կամ պարզապես նամակ Արմեն Հովհաննիսյանին

Շշուկներն այս՛ մասին, թե Արմեն Հովհաննիսյանը իր թեկնածությունը կհանի եւ ընտրապայքարին չի մասնակցի, լսելի էին դեռեւս հունիսի առաջին տասնօրյակում: Չգիտեմ, ով ինչպես էր դա ընկալում, բայց ես պարզապես չէի հավատում: Որովհետեւ ծանոթ լինելով նրա հրապարակախոսական կրքոտ հոդվածներին, նրանցում բարձրացված հարցերի հրատապությանը եւ պատասխանների տրամաբանվածությանը, ես հանձին նրա տեսնում էի ապագա պատգամավորին, իսկապես մի արդարամիտ մարդու: Եւ հենց այն գիտակցումով, որ Արմեն Հովհաննիսյանին պատգամավոր դառնալուց հետո էլ չի-լքի արդարամտությունը, առանց վարանելու տվեցի իմ ստորագրությունը, նրան հնարավորություն ընձեռելով գրանցվելու որպես պատգամավորության թեկնածու:

Հիմա ինձ մնում է միայն զարմանալ, երբ «Ազգի» 27 հունիսի համարում «Չեմ ուզում եւ չեմ կարող» վերտառությամբ դիմումով Արմեն Հովհաննիսյանը ինքնաբացարկ է հայտարարում եւ խորին երախտագիտություն հայտնում թիվ 47 ընտրատարածքի այն քաղաքացիներին, որոնց ստորագրությունները հնարավորություն են տվել գրանցելու նրա թեկնածությունը: Հավուր պատշաճի ընդունելով նաեւ ինձ ուղղված երախտագիտությունը, ցանկանում եմ նշել հետեւյալը: Արմեն Հովհաննիսյանի ինքնաբացարկ հայտարարելու ոչ մի դրդապատճառ, եթե նույնիսկ այդպես է, տրամաբանված չէ: Ես դա դիտում եմ որպես քաղաքական պայքարից խուսափելու մի շատ սովորական քայլ: Իսկ քաղաքական պայքարում հաղթում են նաեւ առավել հաստատակամները եւ առավել խիզախները:

ՍՕՍ ՍԱՐՈՒԽԱՆ,
Թիվ 47 ընտրատարածքի բնակիչ

Ճշտում

Մեր թերթի հունիսի 28-ի համարում լույս տեսած «Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության ներկայացուցիչները Գյումրիում» նյութի մեջ թույլ է տրվել սխալ: Գյումրիի թիվ 58 ընտրատարածքում առաջադրված Գեւորգ Մկրտչյանը հանդիսանում է ոչ թե ՀՌԱԿ Գյումրիի քաղաքային խորհրդի փոխատենապետ, ինչպես գրված է նյութում, այլ խորհրդի ատենապետ:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ տառատեսակները ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

– Դուք Երքաղխորհրդի պատգամավոր եք, եւ, որքան հայտնի է, Ձեր միակ «պարգեւը» եղել է պարտքը, որը Ձեզ քիչ հոգսեր չի պատճառել: Այժմ, դառնալով Ազգային ժողովի պատգամավոր, Դուք, հուսով եմ, պատկերացնում եք, թե ինչ ծանրություն եք վերցնում Ձեր ուսերին: Եւ վստա՞հ եք, որ այն՝ կրելու ի զորու եք:

– Իհարկե: Պատգամավորության յուրաքանչյուր թեկնածու, կարծում եմ, լրջորեն է խորհել այս մասին: Չէ՞ որ այսօր պայքար է ոչ միայն մանդատի, այլեւ առաջիկա ծրագրերի իրականացման, սկզբունքների համար, հաշվի առնելով, անշուշտ, ժողովրդի եւ պետության շահերը: Բոլորիս էլ մտահոգում է մեր թե այսօրվա եւ թե վաղվա ճակատագիրը: Երքաղխորհրդում կատարած իմ աշխատանքը, փորձը եւ հմտությունը իրատես են դարձնում իմ գործունեությունը: Երեւի թե դա են հաշվի առել իմ ընտրողները, որոնց ցանկությամբ ու առաջադրմամբ էլ գրանցվել եմ պատգամավորության թեկնածու: Ընտրողների հետ մնացած ամուր կապերը, ամենօրյա շփումները հնարավորություն են տվել մոտիկից ծանոթանալու նրանց հուզող խնդիրներին, քաջածանոթ եմ եւ օրինաստեղծ աշխատանքներին, եւ խորհրդարանային գործունեությանը՝ իրենց «գաղտնիքներով»: Ներկա պայմաններում առաջին պլանում պետք է մղվի մարդկային գործոնը. շատերը խոսում են ժողովրդի անունից, սակայն մոռանում նրան, կարեւոր օրինաստեղծ աշխատանքները ետին պլան են մղվում: Այսօր պետք է, հնարավորության սահմաններում, նախ բարելավել ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական պայմանները: Իսկ մնացած հիմնահարցերը ուղղակիորեն կապված են դրա հետ:

– Նախորդ, ավելի ճիշտ, այժմ դեռեւս գործող Գերագույն խորհուրդն առանձնապես ժողովրդի հիացմունքի առարկան չդարձավ: Ձեր կարծիքով նորը դրան կարժանանա՞:

– Հարցը, իհարկե, ծավալուն է եւ բազմաթիվ պատասխաններ է պահանջում: Տվյալ ժամանակաշրջանով է պայմանավորված պետական կառավարման մարմնի գործունեությունը: Գերագույն խորհրդի աշխատանքը միակողմանի գնահատել չի կարելի: Մեր աչքի առջեւ է գործել այն եւ մեզնից յուրաքանչյուրն էլ լավ գիտի նրա գործունեության մասին: Մեր պետության կայացման առաջին փուլում խորհրդարանը լուրջ աշխատանք կատարեց. ընդունվեցին կարեւոր օրենքներ եւ որոշումներ եւ կարծես թե պայմաններ ստեղծվեցին ժողովրդավարության համար: Իր «պատգամավորական կորպուսով» ավելին կարող էր անել, երբ երեւան չգար խորհրդարանախոսը «ֆլորումը», քաղաքական որոշ ուժերի հակընդդեմ պայքարը, անզիջողական կրքերն ու լեզվակռիվը: Բացթողումներ կան. այդպես էլ անցողիկ խորհրդարանը չկարողացավ ժողովրդավարական ուղին բռնած մեր հանրապետությունում իրականացնել իշխանության առանձին ճյուղերի հստակ տարանջատումը եւ հակակշիռների ապահովումը, գործադիր, դատական իշխանությունների բարեփոխումները, կառավարման եւ տնտեսավարման նոր համակարգերի գործունեության իրավական դաշտի ձեւավորումը: Այդ պատճառով էլ խորհրդարանի թղթապանակում մնացին ժողովրդի համար կենսականորեն անհրաժեշտ մի շարք օրենքների (կասնի կարեւորների) նախագծերը:

Նոր ձեւավորվող խորհրդարանի մասին դեռեւս շուտ է խոսել: Չեմ սիրում գուշակություններ անել: Ժամանակը ցույց կտա. չէ՞ որ այսօր դեռեւս հստակեցված չէ, թե ինչ քաղաքական դիրքորոշում կցուցաբերի ժողովուրդը, եւ ովքեր կհայտնվեն այնտեղ:

– Դուք լեզվաբան եք, լրագրող, դիմորդների համար «Առձեռն մայրենի» եւ այլ գրքերի հեղինակ, մի խոսքով՝ գիտության մարդ: Ինչպե՞ս եք համադրելու Ազգային ժողովի պատգամավորի ու գիտնականի փոխհարաբերությունը մեկ անձի մեջ:

– Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածուների կազմին ծանոթանալով մտավախություն եմ տածում՝ գիտակցելով իր եւ պետության շահերը:

– Մեր «նոր» կյանքում ո՞ր խնդիրներն եք համարում հրատապ լուծման կամ կատարելագործման ենթակա:

– Իսկական ժողովրդավարական կարգերի հաստատման միակ ճշմարտացի ճանապարհը քաղաքացու եւ ամբողջ ժողովրդի համապետական կամքն ու շահերն արտահայտող Սահմանադրության ընդունումն է եւ դրա հիման վրա ժողովրդավարական պետական համակարգի ստեղծումը, օրենքի գերակայության եւ օրինականության հաստատումը, քաղաքացիական հասարակության ձեւավորումը: Ուշացումով, թերեւս, համաժողովրդական հանրաքվեի է դրված մեր հիմնական օրենքի նախագիծը: Ժողովուրդը կարո՞ղ է այն ընդունել, թե՞ ոչ: Բայց առանց Սահմանադրության ապրել անհնար է: Ժողովրդի համապետական կամքը եւ շահերն արտահայտող կատարյալ եւ ներդաշնակ համակարգի ձեւավորումը, օրենքի գերակայության ապահովումը անհետաձգելի է: Բոլորիս է հայտնի, թե անօրինականությունն ինչի կարող է հասցնել: «Ոչ» ասելու դեպքում նոր ձեւավորվող Ազգային ժողովի թիվ 1 խնդիրը պետք է լինի Սահմանադրության ընդունումը:

– Ձեզ ճանաչողների միջավայրում դուք համարվում եք ազնիվ, մաքուր, սկզբունքային անձնավորություն: Չե՞ք վախենում այդ բարի համբավը կորցնելուց: Չէ՞ որ ծանր է «պատգամավորի մանդատը»:

– Բնավ: Սկզբունքայնությունը եղել է իմ գործելակերպի զենքը եւ այդպես էլ առաջնորդվում եմ: Մյուս գործոնները բխում են իմ մասնագիտությունից: Ես գիտակցում եմ, որ պարտք ունեմ իմ ժողովրդին:

Հարցազրույցը վարեց
ՎԱ[illegible] ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆԸ

ՀՈՍԿ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Ես պարտք ունեմ իմ ժողովրդին

ԼԱՎՐԵՆՏԻ ՄԻՐԶՈՅԱՆ: Ծնվել է 1950 թվականին Տավուշի շրջանի Չորաթան գյուղում: Ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի ժուռնալիստիկայի բաժինը: 1990 թ. ընտրվել է Երեւանի քաղաքային խորհրդի պատգամավոր, եղել է Երքաղխորհրդի նախագահության անդամ, մշակույթի հանձնաժողովի նախագահ: Այժմ աշխատում է «Պայքար» ամսագրի խմբագրությունում, որպես խմբագիր: 1992-ից Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության անդամ է, Հայաստանի լրագրողների միության անդամ: Մի շարք գրքերի հեղինակ է, այդ թվում՝ «Առձեռն մայրենի» ձեռնարկի, միաժամանակ հայոց լեզու է դասավանդում Երեւանի ֆինանսատնտեսագիտական ինստիտուտում: Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածու է գրանցված համամասնական ընտրություններում կուսակցության ցուցակով (22) եւ մեծամասնական ընտրություններում՝ Երեւանի թիվ 15 ընտրական տարածքում:

ՎԱՆԱՁՈՐ

Բարեգործությունն ընտրարշավով չի ավարտվելու

Գոհունակությամբ իմացանք, որ «Մեր Հայաստանին» բարեգործական միության նախագահ Ռաֆայել Գրիգորյանն առաջադրված է Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածու: Մենք, որ 15 տարի աշխատել ենք նրա հետ, գուցե թե ավելի լավ ենք ճանաչում Ռաֆայել Գրիգորյանին, քան շատերը, եւ մեր խոսքն ուղղում ենք թիվ 61 ընտրատարածքի բնակիչներին, որտեղ քվեարկվելու է Ռաֆայել Գրիգորյանը:

Ռաֆայել Գրիգորյանը «Պոլիմերսոսինձ» ԳԱՄ-ում [illegible] է ավագ գիտաշխատողի աստիճանի՝ շնորհիվ իր ընդունակությունների ու քրտնաջան աշխատանքի, գիտական հոդվածների եւ գյուտերի հեղինակ է: Այն տարիներին, երբ շատ-շատերիս համար «քրիստոնեություն» եւ «հավատք» բառերը այլմոլորակային հասկացություններ էին, Ռաֆայել Գրիգորյանը հալածվում էր որպես քրիստոնյա: Նրա հավատն անկեղծ էր, ամուր ու աներեր:

Բոլորիս էլ պարզ է, որ Ազգային ժողովի պատգամավորի մանդատը որոշ մարդկանց համար ծառայել եւ ծառայելու է սոսկ իբրեւ անձեռնմխելիության երաշխիք: Բայց Ռաֆայել Գրիգորյանը, որի բարեկրթությունն ու ազնվությունը երբեք չենք կասկածել, այն անձը չէ, որ պատգամավորի մանդատն իր անձնական շահերին զոհի: Դրա համար կարիերիզմի դպրոցի «վկայական» է պետք, որից Ռաֆայել Գրիգորյանը զուրկ է՝ ի բարեբախտություն 61 ընտրատարածքի մեր համաքաղաքացիների:

Բարեգործությունը ցանկացած՝ նույնիսկ ամենաբարգավաճ հասարակության ուղեկիցն է: «Մեր Հայաստանին» բարեգործականը գործով ապացուցել է իր գոյության իրավունքը, վկա՝ մեր քաղաքի բազմաթիվ կարիքավոր ընտանիքներ, իսկ Ռաֆայել Գրիգորյանի բարեգործական գործունեությունն էլ ընտրարշավով չի սկսվել եւ ընտրարշավով չի ավարտվելու: Խորապես համոզված ենք, որ Ռաֆայել Գրիգորյանը մեր արժանավոր համաքաղաքացիներից է եւ Ազգային ժողովի պատգամավոր ընտրվելու դեպքում անմնացորդ կնվիրվի մեր պետականության ամրապնդման գործին:

«Պոլիմերսոսինձ»
[illegible] գիտահետազոտական
ինստիտուտի աշխատակիցներ
«Վերածնունդ»

НАХ

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության ներկայացուցիչները Մարտունիում

Շարունակվում են Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության նախընտրական արշավի ծրագրով նախատեսված հանդիպումները հանրապետության շրջանների բնակչության հետ: Հունիսի 29-ին կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւ կարգապահական ատյանի նախագահ Ալեքսանդր Թադեւոսյանը եղան Մարտունու շրջանում, որտեղ շրջկենտրոնի մշակույթի պալատում հանդիպում ունեցան ընտրողների հետ:

Մարտունու շրջխորհրդի գործադիր կոմիտեի նախագահ Հենրիկ Սահակյանի բացման խոսքից հետո ձայնը տրվեց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանին, որը ներկաներին ծանոթացրեց կուսակցության անցած ուղու, հիմնական նպատակների, նախընտրական քաղաքական պլատֆորմի հիմնադրույթների հետ: Ատենապետն իր ելույթում առանձնապես կարեւորեց քաղաքական գործընթացների եւ նախընտրական արշավի առանձնահատկությունները, շեշտելով՝ ընտրություններին ժողովրդի ամենաակտիվ մասնակցության անհրաժեշտությունը: Ներկայացվեցին ՀՀ Սահմանադրության նախագծի ՀՌԱԿ գնահատականները, միաժամանակ ընդգծելով, որ կուսակցությունը չի կարող ժողովրդին պարտադրել միանշանակ պատասխան, այլ պատրաստ է եւ իրականացնում է այդ նախագծի առարկայական, բովանդակային քննարկումներ, որպեսզի ժողովուրդը կարողանա ինքնուրույն գիտակցված վերաբերմունք դրսեւորել Սահմանադրության նկատմամբ:

Այնուհետեւ, Ռ. Միրզախանյանը մանրամասն ներկայացրեց կուսակցության՝ Ազգային ժողովի մաս կազմելու դեպքում, նախատեսված անելիքների ծրագիրը: Հատկապես, ուշադրություն հրավիրվեց օրենսդրական այն նախապատրաստական գործունեության վրա, որը իրագործել է կուսակցությունը՝ մշակելով համապատասխան օրենքների համալիր փաթեթ:

Այնուհետեւ, Ռ. Միրզախանյանը եւ Ա. Թադեւոսյանը պատասխանեցին ընտրողների բազմաթիվ հարցերին: Մասնավորապես, ընտրողներին հետաքրքրում էին կուսակցության տնտեսական քաղաքականության առանձնահատկությունները, մոտեցումները Արցախի հիմնահարցի, Հայ դատի հետապնդման, կրթական եւ առողջապահական համակարգի բարեփոխման, ընտրությունների ընթացքի վերահսկման եւ «արդար» արդյունքների ապահովման խնդիրներին:

Աշխույժ եւ բարեկամական մթնոլորտում ընթացած այդ երկխոսության ավարտին ներկաները ցանկություն հայտնեցին ավելի մանրամասն ծանոթանալ կուսակցության գաղափարախոսությանն ու քաղաքականությանը, նախընտրական պլատֆորմին, համամասնական ցուցակին, որը եւ անմիջապես բավարարվեց տեղում՝ անհրաժեշտ գրականության եւ նյութերի բաժանմամբ:

Հանդիպումն ավարտվեց ժողգործիքների ճանաչված համույթի համերգով:

Մարգուշ Վարդանյան. «Օրենսդրական դեղ՝ մարդկանց ցավերին»

Ազգային ժողովի պատգամավորների թեկնածուների ցուցակին նայելիս առաջին հերթին աչքի է զարնում, որ համարյա թե բացակայում են կանայք, թեեւ նրանցից շատերը իրենց մասնագիտական եւ մարդկային բարձր արժանիքներով կարող են ավելացնել Ազգային ժողովի կշիռն ու հեղինակությունը:

Նման թեկնածու է Մարգուշ Վարդանյանը, անվանի դեղագործը, որը հաջողությամբ ղեկավարում է «Հայդեղագործություն» պետական ձեռնարկությունը: Նրա թեկնածությունն է առաջադրված Երեւանի Հարավ-արեւմտյան զանգվածի Ա 1 թաղամասի թիվ 36 ընտրատարածքում:

– Տիկին Վարդանյան, ինչո՞վ բացատրել, որ զբաղվելով պատասխանատու աշխատանքով, մի նոր, ոչ պակաս աշխատանք էլ եք ցանկանում վերցնել Ձեր ուսերին:

– Կանանց Համահայկական միության կոորդինացիոն խորհուրդը, որը եւ առաջադրել է իմ թեկնածությունը, ինձ է հանձնարարել զբաղվելու կանանց իրավունքներին վերաբերող օրենքների ուսումնասիրությամբ եւ Ազգային ժողովը այն մարմինն է, որտեղ ես հույս ունեմ ավելի արդյունավետ կատարել այդ աշխատանքը: Թեեւ բավական մեծ թվով հաստատագրված արտոնություններ կան կանանց, մայրերի, հաշմանդամների, ծերերի, բնակչության սոցիալապես անապահով խավերի համար, սակայն դրանք մեծ մասամբ չեն գործում: Պատճառը միայն ֆինանսների սակավությունը չէ: Հիմնական թերությունն այստեղ արտոնությունների կիրարկման մեխանիզմն է, որի անկատարությունն էլ բնակչության իրավացի դժգոհությունն է առաջացնում: Այդ հարցը մասնավորապես կլինի իմ ուշադրության կենտրոնում: Մարդկանց ցավերին օրենսդրական դեղ էլ է պետք:

– Պատգամավոր ընտրվելուց հետո, ո՞ր հարցը կլինի Ձեր առաջին նախաձեռնությունը:

– Իմ հիմնական հարցերից են վճարովի եւ անվճար, ինչպես նաեւ ապահովագրական առողջապահությունը, սոցիալապես անապահով խավերի իրավունքների պաշտպանությունը, դեղորայքային քաղաքականությունը:

– Ի՞նչ է արվում Հայաստանում դեղորայքի արտադրության համար:

– Մենք արդեն բանակցում ենք անգլիական, ռուսական, գերմանական, հնդկական մի շարք ընկերությունների հետ, որոնք ցանկանում են Հայաստանում արտադրական կարողություններ ստեղծել եւ բացի հայկականից դուրս գալ նաեւ տարածաշրջանի այլ երկրների շուկաներ: Որ Հայաստանը կարող է շուտով դեղագործական խոշոր երկիր դառնալ, մենք դրանով պարտական ենք մեր դեղագործների բարձր մասնագիտական մակարդակին եւ մեր ազգին հատուկ ձեռներեցությանը:

– Կկարողանա՞ք արդյոք համատեղել պատգամավորի գործունեությունը նման ծավալուն կազմակերպչական աշխատանքի հետ եւ Ձեր մուտքը Ազգային ժողով արդյոք չի՞ վնասի մեր դեղագործությանը:

– Անցած մի քանի տարում կարողացել ենք այնպես կազմակերպել աշխատանքը եւ ինձ հետ միասին այնպիսի կադրեր են աճել, որ առանձին անհատների բացակայության պատճառով աշխատանքը չի տուժի: Մենք բարձրորակ կադրեր ունենք, որոնց աշխատանքային փորձը եւ պատասխանատվության զգացումը երբեք թույլ չեն տա, որպեսզի իմ հեռանալը աշխատանքի ձախողման պատճառ դառնա: Նույնիսկ ամենադժվարին պայմաններում մենք կարողացանք արդյունավետ աշխատել: Անցյալ տարի պետությանը 50 միլիոն դրամ հարկ վճարեցինք եւ կարողանում ենք մեր եկամուտների հաշվին օգնել ծերանոցներին, պատերազմի վետերաններին, արվեստի մարդկանց, մտավորականության ներկայացուցիչների, սպորտային կոլեկտիվների եւ զոհված ազատամարտիկների մի շարք ընտանիքների, որոնց մեր ձեռնարկության միջին աշխատավարձի՝ 15000 դրամի սահմաններում նպաստ ենք տալիս:

– Եվ վերջին հարցը. Դուք անկուսակցական եք, արդյոք ընտրություններին ժամանակ ավելի շատ ձայներ չէի՞ք ստանա, եթե մի որեւէ կուսակցության անդամ լինեիք:

– Թերեւս, բայց ինձ թվում է, որ իմ բարձրացրած հարցերը հավասարապես պետք է հուզեն բոլոր կուսակցություններին եւ բոլոր հայ մարդկանց:

Գ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստանի Հանրապետության օրենքը կրթության հիմնադրույթների մասին

ՀՀ ԳԽ կրթության եւ գիտության, լեզվի եւ մշակույթի հարցերի մշտական հանձնաժողովն իր մշակած «Կրթության հիմնադրույթների մասին» օրենքի նախագիծը կառավարության հետ երկար քննարկելուց հետո, մեկ տարի առաջ ներկայացրեց ԳԽ-ի հաստատմանը, բայց որոշ պատգամավորների ջանքերով այն չընդունվեց, չնայած նախագծի վերաբերյալ էական գիտողություններ եւ առաջարկություններ չարվեցին: Դրան նպաստեց նաեւ պատգամավորների զանգվածային բացակայությունը: Միաժամանակ կառավարությունը խոստացավ երեք ամսվա ընթացքում (մինչեւ 1994 թ. սեպտեմբերի 5-ը) ներկայացնել կրթության մասին օրենքի նախագիծ: Կառավարությունը մինչեւ օրս իր խոստումը չի կատարել: Հանձնաժողովի առաջարկությամբ Գերագույն խորհրդի նախագահությունը կրթության հիմնադրույթների մասին օրենքի նախագծի լրամշակված տարբերակը որպես առաջնահերթ հարց ընդգրկեց 1995 թ. հունիսի 19-21-ի նոր նիստերի օրակարգում: Սակայն քվորումի բացակայության պատճառով նոր նիստերը չկայացան: Նկատի ունենալով, որ հանձնաժողովն իր գործունեության հինգ տարիների ընթացքում հավատարիմ մնալով հիմնադրույթներում ներկայացված սկզբունքներին, պաշտպանել է դրանք ԳԽ-ում, կառավարությունում, ինչպես նաեւ կառավարման համապատասխան այլ օղակներում այս ոլորտին առնչվող քննարկումների ժամանակ, մասամբ ամրագրելով ՀՀ պետական բյուջեում, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերում, ինչպես նաեւ ԳԽ մի շարք այլ որոշումներում, հաշվի առնելով կրթության ոլորտում մեր հանձնաժողովի կատարած աշխատանքի վերաբերյալ պարբերաբար (հատկապես նախընտրական այս փուլում) արտահայտվող բազմաթիվ կարծիքները, համոզված լինելով, որ կրթության ոլորտի բարեփոխումները պետք է ընթանան ներկայացված հիմնադրույթներին համապատասխան եւ որ լայն հասարակությունը եւ կրթության հարցերին առնչվող պետական եւ ոչ պետական մարմինները կպաշտպանեն այդ սկզբունքները առաջիկա քննարկումների ժամանակ, հուսալով, որ ապագայում նախագիծը կկատարելագործվի, որն էլ կհանդիսանա կրթության մասին օրենքի նախագծի հիմքը, անհրաժեշտ համարելով նաեւ մեր ընտրողներին ներկայացնել հաշվետվություն առայժմ այս մասով՝ նպատակահարմար համարեցինք «Կրթության հիմնադրույթների մասին» օրենքի նախագծի այս հրապարակումը:

ՀՀ ԳԽ կրթության եւ գիտության, լեզվի եւ մշակույթի հարցերի մշտական հանձնաժողով

ԲԱԺԻՆ I

Ընդհանուր դրույթներ

Հոդված 1. Սույն օրենքը ձեւավորում է Հայաստանի Հանրապետության կրթական օրենսդրության իրավական հիմքերը, սահմանում է կրթության եւ կրթական համակարգի կազմակերպման սկզբունքները, որոշում է կրթական համակարգի տեղն ու դերը հանրապետության սոցիալ տնտեսական եւ հասարակական կյանքում:

Հոդված 2. Հայաստանի Հանրապետության կրթական օրենսդրությունը պաշտպանում եւ իրագործում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների կրթության սահմանադրական իրավունքը, ապահովում է կրթական համակարգի ազատ զարգացման իրավական երաշխիքներ, սահմանում է կրթության բնագավառի իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, կարգավորում է նրանց միջեւ իրավական հարաբերությունները:

Հոդված 3. Հայաստանի Հանրապետությունում կրթական համակարգը համարվում է պետության եւ հասարակության զարգացման կարեւորագույն ոլորտ եւ առաջնորդվում է անընդհատ զարգացում ապահովող ազգային պետական ծրագրերով: Պետական կրթական հաստատությունները կառավարվում են պետության կողմից՝ հասարակության ներկայացուցչական մարմինների եւ անհատ անձանց մասնակցությամբ:

Հոդված 4. Հայաստանի Հանրապետության կրթական քաղաքականությունն իրագործվում է կրթության զարգացման պետական ծրագրերով:

Հոդված 5. Հայաստանի Հանրապետության կրթական պետական չափանիշները սահմանում են կրթական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը եւ դրանց բաղկացուցիչ մասերի համամասնությունները, սովորողների առավելագույն ուսումնական ծանրաբեռնվածությունը, շրջանավարտների գիտելիքներին ներկայացվող անհրաժեշտ պահանջները:

Հոդված 6. Կրթական յուրաքանչյուր մակարդակում ուսուցման եւ դաստիարակության շարունակական գործընթացը նպատակաուղղվում է անձի մտավոր, հոգեւոր եւ ֆիզիկական ներդաշնակ զարգացմանը:

Պետականորեն սահմանված կրթական յուրաքանչյուր մակարդակի ձեռքբերումը եւ կրթական աստիճանի հաստատումը վկայագրով կատարվում է համապատասխան կրթական ծրագրի յուրացման հիման վրա:

ԲԱԺԻՆ II

Կրթության ոլորտում պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքները

Հոդված 7. Հայաստանի Հանրապետությունում գործում են պետական եւ ոչ պետական ուսումնական հաստատություններ:

Հոդված 8. Պետությունն ապահովում է իր քաղաքացիների կրթության իրավունքն անկախ նրանց ազգությունից, սեռից, դավանանքից, քաղաքական համոզմունքներից, սոցիալական դրությունից, զբաղմունքից:

Հոդված 9. Պետությունը երաշխավորում է անվճար լրիվ հանրակրթական ուսուցում եւ մրցութային հիմունքներով անվճար ուսուցում տարբերակված ավագ դպրոցում, միջնակարգ մասնագիտական եւ բարձրագույն պետական կրթական հաստատություններում (առաջին անգամ յուրացվող կրթական մակարդակում):

Հոդված 10. Պետությունը երաշխավորում է շարունակական կրթություն եւ քաղաքացու ունակություններին համապատասխան կրթություն ստանալու հնարավորություն:

Հոդված 11. Պետությունն ապահովում է կրթության աշխարհիկ բնույթը, ուսուցման եւ դաստիարակության առաջավոր փորձի ներդրումը, ազգային եւ համամարդկային արժեքների զուգորդումը, կրթական ծրագրերի արդիականացումը:

Հոդված 12. Հայաստանի Հանրապետությունում պարտադիր է ութամյա կրթությունը: Այն իրականացվում է միայն պետական կրթական հաստատություններում: Կրթության մյուս փուլերում թույլատրվում է նաեւ ոչ պետական կրթական հաստատությունների գործունեությունը:

Հոդված 13. Կրթական հաստատությունը գրանցվում է կրթական գործունեության պետական արտոնագիր ստանալու դեպքում:

Արտոնագիր տրվում է պետական փորձաքննության հիման վրա, որը հաստատում է արտոնագրվող հաստատությունում կրթական գործունեություն իրականացնելու համար առկա պայմանների (ծրագրային, կադրային, տարածքային, սանիտարահիգիենիկ եւ այլն) համապատասխանությունը պետական արտոնագրային չափանիշներին:

Հոդված 14. Կրթական հաստատության հավատարմագիր տրվում է պետական որակավորման հիման վրա, որը հաստատում է հավատարմագրվող հաստատության կարգավիճակը, իրականացվող կրթական ծրագրերի մակարդակը, ծրագրերի բովանդակության եւ շրջանավարտների մասնագիտական գիտելիքների ու որակների համապատասխանությունը պետական կրթական չափանիշներին:

Հոդված 15. Ուսումնական հաստատությունների արտոնագրման եւ հավատարմագրման, կրթության յուրաքանչյուր աստիճանի որակի ու մակարդակի գնահատման հիմքում դրվում են պետական միասնական կրթական չափանիշներ:

Հոդված 16. Հավատարմագրված ուսումնական հաստատություններն իրենց շրջանավարտներին շնորհում են պետական նմուշի համապատասխան վկայագրեր:

Հոդված 17. Հայաստանի Հանրապետությունում կրթական հաստատություններն անկախ են հասարակական քաղաքական կազմակերպություններից եւ շարժումներից: Հայ առաքելական եկեղեցուն առընթեր հոգեւոր դպրոցներ եւ ճեմարաններ կարող են ստեղծվել միայն հիմնական (պարտադիր ութամյա) կրթության հիմքի վրա:

Կրթության ոլորտում արգելվում է ազգային եւ ռասայական խտրականությունը:

Աշխարհիկ կրթության ոլորտում արգելվում է կրոնական որեւէ քարոզչությունը:

ԲԱԺԻՆ III

Կրթական համակարգը

Հոդված 18. Հայաստանի Հանրապետության կրթական համակարգը ներառում է կրթական ծրագրերի եւ պետական կրթական չափանիշների, կրթական հաստատությունների եւ այդ բնագավառի կառավարման մարմինների ու դրանց ենթակա հիմնարկ ձեռնարկությունների ամբողջությունը:

Հոդված 19. Կրթական ծրագիրը որոշում է կրթության բովանդակությունը, սահմանում է յուրաքանչյուր կրթական մակարդակի եւ ուղղվածության համար անհրաժեշտ գիտելիքների եւ ունակությունների նվազագույն ծավալը:

Հոդված 20. Հայաստանի Հանրապետությունում հիմնական կրթական ծրագրերն են.

նախադպրոցական կրթության,

հիմնական (պարտադիր ութամյա) կրթության,

ավագ դպրոցի,

հատուկ կրթության,

միջնակարգ մասնագիտական կրթության, բարձրագույն կրթության (մասնագետի (բակալավրի), առաջնակարգ մասնագետի (մագիստրոսի), հետազոտողի (ետդիպլոմային կրթության):

Հոդված 21. Կրթական ծրագրերը եւ պետական կրթական չափանիշները հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 22. Ուսումնական հաստատության կարգավիճակ տրվում է կրթական ծրագիր (ծրագրեր) իրագործող հաստատությանը:

Կրթական հաստատությունները օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կարող են միավորվել կրթական համալիրներում (պետականը՝ պետական, ոչ պետականը՝ ոչ պետական):

Հոդված 23. Կրթական հաստատության հիմնադիր կարող են լինել.

պետական իշխանության եւ կառավարման մարմինները,

տեղական ինքնակառավարման մարմինները,

հասարակական կազմակերպությունները,

հայ առաքելական եկեղեցին,

օտարերկրյա իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձինք,

անհատ անձինք՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Հոդված 24. Կրթական ծրագրերը կարող են յուրացվել արտադրությունից կտրված, արտադրությունից չկտրված եւ դրսեկության (էքստերն) ձեւով: Յուրաքանչյուր կրթական ծրագիր յուրացվում է նախորդ կրթական մակարդակի վկայագրի առկայության դեպքում: Կրթական յուրաքանչյուր մակարդակում ուսուցման բոլոր ձեւերի համար սահմանվում են պետական միասնական կրթական ծրագրեր եւ չափանիշներ:

ԲԱԺԻՆ IV

Կրթական համակարգի գործունեության հիմնական սկզբունքները

Հոդված 25. Պետությունը երաշխավորում է.

կրթական համակարգի կառավարման ժողովրդավարությունը եւ ուսումնական հաստատություններին վերապահվող ինքնավարությունը,

կրթական համակարգի բազմաստիճանությունը եւ բազմաձեւությունը, բոլոր օղակների հետագա տարբերակումը եւ ընդլայնումը,

կրթական համակարգի ազատ եւ արդյունավետ զարգացումը,

կրթական ծրագրերի եւ մակարդակների հաջորդայնությունը,

կրթական ծրագրերի եւ դրանց իրականացման եղանակների կատարելագործումը,

լրատվության զանգվածային միջոցների նպատակային օգտագործումը կրթության կազմակերպման գործում:

Հոդված 26. Հայաստանի Հանրապետությունում դասավանդման եւ դաստիարակության լեզուն գրական հայերենն է:

Հոդված 27. Կրթության ոլորտում ազգային փոքրամասնությունների, անհատ անձանց եւ հաստատությունների լեզվական իրավունքները, պարտականությունները եւ իրավահարաբերությունները կարգավորվում են լեզվի մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

Հոդված 28. Հայաստանի Հանրապետությունում օտար լեզուների ուսուցումը կրթության բոլոր փուլերում կատարվում է հայոց լեզվի հիմքի վրա:

ԲԱԺԻՆ V

Նախադպրոցական կրթություն

Հոդված 29. Նախադպրոցական կրթության խնդիրն է կազմակերպել երեխայի մտավոր, հոգեւոր եւ ֆիզիկական ներդաշնակ զարգացումը:

Նախադպրոցական կրթության ծրագիրը նախատեսում է երեխայի ֆիզիկական եւ գեղագիտական դաստիարակություն, տրամաբանական մտածողության առանձին տարրերի զարգացում, հայրենի երկրի բնության, պատմության, պատմության եւ ազգային մշակույթի հիմքի վրա հայրենասիրության դաստիարակում, աշխատանքի տարրական կարողության ձեռքբերում, նախապատրաստում դպրոցական ուսուցմանը:

Հոդված 30. Նախադպրոցական կրթության ծրագիրը իրագործվում է պետական եւ ոչ պետական մանկապարտեզներում:

Նախադպրոցական կրթության ծրագրի իրականացման գործում պետությունը գլխավոր դերը վերապահում է ընտանիքին եւ անհրաժեշտ պայմաններ է ապահովում երեխաների դաստիարակությունն ընտանիքում կազմակերպելու համար:

Ծնողազուրկ եւ խնամազուրկ երեխաները կարող են ընդգրկվել մանկական հոգաբարձական հիմնարկներում, մանկատներում եւ ընտանեկան մանկապարտեզներում:

ԲԱԺԻՆ VI

Հիմնական եւ միջնակարգ կրթություն

Հոդված 31. Միջնակարգ կրթության հիմնական խնդիրն է ձեւավորել ազգային մշակութային եւ բարոյահոգեբանական ժառանգությունը կրող եւ գործուն քաղաքացիական դիրքորոշում ունեցող սերունդ, սովորողներին հաղորդել բնության, հասարակության, գիտության, տեխնիկայի եւ արտադրության վերաբերյալ հիմնավոր գիտելիքներ, նպաստել նրանց մտավոր, հոգեւոր, մասնագիտական, ինչպես նաեւ գեղագիտական եւ ֆիզիկական զարգացմանը, հիմք ստեղծել շարունակական կրթության համակարգում ուսումը շարունակելու եւ ինքնակրթության ու ինքնազարգացման համար:

Հոդված 32. Հիմնական կրթության ծրագիրը նախատեսում է սովորողների կողմից աշխարհի եւ բնության գիտական պատկերի, բնության մեջ մարդու տեղի ու դերի մասին համակարգված գիտելիքների ձեռքբերում, բնապահպանական մտածողության եւ մարդու առողջության պահպանման նկատմամբ պատասխանատվության զգացումի ձեւավորում, ինքնուրույն աշխատանքի, կրթական եւ հասարակական գործունեության համար անհրաժեշտ միջնակարգ կրթության նվազագույնի ապահովում:

Հիմնական կրթության ծրագրում առանձնակի նշանակություն ունի տարրական կրթության ծրագիրը, որը նախատեսում է լեզվամտածողության եւ տրամաբանության հիմքերի, ուսումնառության եւ աշխատանքային հմտությունների ձեւավորում, ծանոթացում ազգային եւ համամարդկային արժեքներին:

Հոդված 33. Միջնակարգ կրթության ծրագիրը նախատեսում է հիմնական կրթության հիմքի վրա աշակերտների հակումներին եւ ընդունակություններին համապատասխան բնագիտական, ճարտարագիտական եւ հասարակագիտական կայուն գիտելիքների, ինչպես նաեւ ընդհանուր հանրակրթական ուսուցմանը զուգընթաց արհեստագործական կարողությունների ու հմտությունների հաղորդում՝ հետագայում բարձրագույն կրթություն ստանալու կամ արտադրության մեջ աշխատելու նպատակով:

Հոդված 34. Միջնակարգ կրթության ծրագիրն իրագործում են եռաստիճան հանրակրթական դպրոցները:

Հիմնական դպրոցն իրականացնում է պարտադիր ութամյա կրթության ծրագիրը:

Հիմնական դպրոցի օղակ հանդիսացող կրտսեր դպրոցն իրագործում է տարրական կրթության ծրագիրը:

Ավագ դպրոցը հիմնական կրթության ծրագրի հիմքի վրա իրագործում է միջնակարգ կրթության ծրագիրը. դրա տարատեսակներն են՝ հանրակրթական, բնագիտական, ճարտարագիտական, հասարակագիտական եւ արհեստագործական դպրոցները:

Հոդված 35. Ըստ անհրաժեշտության կրտսեր եւ ավագ դպրոցները կարող են գործել որպես ինքնուրույն միավորներ:

Հոդված 36. Ծնողազուրկ եւ խնամազուրկ երեխաների կրթությունը կազմակերպվում է համապատասխան աստիճանի հանրակրթական եւ գիշերօթիկ դպրոցներում կամ այդ նպատակով ստեղծված մանկատներում:

Հոդված 37. Հավատարմագրված հանրակրթական ուսումնական հաստատությունները շրջանավարտներին տալիս են ութամյա եւ միջնակարգ կրթության պետական նմուշի վկայագրեր:

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱԺԻՆ VII

Հատուկ կրթություն

Հոդված 38. Հատուկ կրթության ենթահամակարգը ներառում է.

երաժշտական, կերպարվեստի, պարարվեստի եւ մարզական մասնագիտական դպրոցները, որոնք իրագործում են ուրախ եւ միջնակարգ կրթության ծրագրերը.

մտավոր կամ ֆիզիկական արատներ ունեցող երեխաների մանկապարտեզները եւ դպրոցները, որոնց կրթական ծրագրերը կազմվում են հանրակրթական ծրագրերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով նրանց հոգեբանական եւ ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները.

օրինազանց անչափահասների ուսուցումն ու դաստիարակությունն իրականացնող հատուկ ուսումնական հաստատությունները:

ԲԱԺԻՆ VIII

Արտադպրոցական կրթություն

Հոդված 39. Արտադպրոցական կրթության խնդիրն է՝ ստեղծել անհրաժեշտ պայմաններ աշակերտների հետաքրքրությունների բավարարման եւ նախասիրությունների զարգացման համար:

Արտադպրոցական կրթության համակարգն ընդգրկում է պետական եւ ոչ պետական պատանի բնագետների եւ ճարտարագետների կենտրոնները, դպրոցականների պալատները, ստեղծագործական եւ մարզական կենտրոնները:

ԲԱԺԻՆ IX

Միջնակարգ մասնագիտական կրթություն

Հոդված 40. Միջնակարգ մասնագիտական կրթության խնդիրն է՝ փոխանցել անհրաժեշտ մասնագիտական եւ բավարար մակարդակի ընդհանուր գիտելիքներ, աշխատանքային կարողություններ եւ հմտություններ՝ սոցիալական ծառայության ոլորտում, արդյունաբերության եւ տնտեսության մյուս ճյուղերում տվյալ մասնագիտությամբ աշխատելու, ինչպես նաեւ այդ ոլորտների սկզբնական օղակներում աշխատանքային գործընթացը կազմակերպելու համար:

Միջնակարգ մասնագիտական կրթության ծրագիր (կրտսեր մասնագետի ծրագիր), իրագործում է վարժարանը, որը շրջանավարտներին հնարավորություն է ընձեռում կրթությունը շարունակելու նույն մասնագիտությունն ունեցող բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում օրենքով սահմանված կարգով:

Վարժարանը կարող է գործել համապատասխան բարձրագույն ուսումնական հաստատության կառուցվածքում, նրան առընթեր կամ առանձին (Հայաստանի Հանրապետությունում տվյալ մասնագիտությունն ունեցող բարձրագույն ուսումնական հաստատություն չլինելու դեպքում):

ԲԱԺԻՆ X

Բարձրագույն կրթություն

Հոդված 41. Բարձրագույն մասնագիտական կրթության խնդիրն է՝ միջնակարգ կրթության հիմքի վրա պատրաստել բնապահպանական անհրաժեշտ գիտելիքներ ունեցող եւ ինքնուրույն աշխատանքի ունակ բարձրագույն մասնագետներ գիտության եւ մշակույթի, առողջապահության, տնտեսության եւ սոցիալական ծառայության ոլորտներում:

Հոդված 42. Բարձրագույն կրթության ասպարեզում կարող են իրականացվել հետեւյալ ծրագրերը.

ա) մասնագետի (բակալավրի) ծրագիր. նախատեսում է տվյալ մասնագիտությունից տեսական կայուն եւ հիմնարար գիտելիքների հաղորդում, մասնագիտական խնդիրների ինքնուրույն լուծում եւ ստացած գիտելիքները բարդ իրավիճակներում կիրառելու անհրաժեշտ կարողությունների, ինչպես նաեւ ընդհանուր բնույթի (մշակութային, իրավաբանական, բնապահպանական, տնտեսագիտական, սոցիոլոգիական եւ այլն) բավարար գիտելիքների հաղորդում,

բ) առաջնակարգ մասնագետի (մագիստրոսի) ծրագիր. նախատեսում է տվյալ մասնագիտությունից հիմնավոր եւ խոր պատրաստվածություն, տնտեսության համապատասխան ճյուղը կառավարելու եւ արտադրություն կազմակերպելու համար անհրաժեշտ տեսական գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների ձեռքբերում, ինչպես նաեւ գիտահետազոտական ինքնուրույն աշխատանքի նախապատրաստում:

գ) հետազոտող (ասպիրանտական կրթության) ծրագիր. նախատեսում է բարձրագույն կրթության հիմքի վրա առաջնակարգ մասնագետի գիտական եւ մանկավարժական որակների կատարելագործում կրթության եւ գիտության ասպարեզում բարձրակարգ մասնագետներ պատրաստելու նպատակով:

Հոդված 43. Հայաստանի Հանրապետությունում բարձրագույն կրթությունն իրագործվում է եռաստիճան համակարգում, որի առանձին աստիճանները կարող են գործել որպես ինքնուրույն միավորներ:

Բարձրագույն կրթության ծրագրեր իրագործում են՝ բարձրագույն մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները (համալսարան, ինստիտուտ, կոնսերվատորիա եւ այլն), որոնք իրագործում են բարձրագույն կրթության մեկ կամ մի քանի աստիճանների ծրագրերը:

Հոդված 44. Պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ընդունելությունը կատարվում է մրցութային հիմունքներով:

Հոդված 45. Հավատարմագրված բարձրագույն ուսումնական հաստատություններն իրենց շրջանավարտներին շնորհում են որակավորման համապատասխան աստիճաններ (մասնագետի, առաջնակարգ մասնագետի, հետազոտողի) եւ տալիս պետական նմուշի դիպլոմներ:

ԲԱԺԻՆ XI

Սոցիալ-տնտեսական երաշխիքներ

Հոդված 46. Պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում պետպատվերի շրջանակներում սովորողներն ապահովվում են կրթաթոշակով, որը չպետք է ցածր լինի Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված նվազագույն աշխատավարձից:

Հոդված 47. Պետական կրթական հաստատությունների մանկավարժներն ու դասախոսները օգտվում են արտոնյալ վճարովի արձակուրդից եւ վաղաժամկետ կենսաթոշակի անցնելու իրավունքից:

Հոդված 48. Գյուղական բնակավայրերի մանկավարժներն ապահովվում են անվճար բնակտարածությամբ, օգտվում տվյալ գյուղի բնակչին վերապահված բոլոր իրավունքներից եւ արտոնություններից:

Հոդված 49. Հայաստանի Հանրապետությունում կրթությունը նախապատվելի բնագավառ է՝ ենթակա պետական մշտական հոգածության: Պետությունը կրթության զարգացման համար երաշխավորում է կրթության համակարգի ամենամյա պետական ֆինանսավորում ազգային եկամտի առնվազն 10 տոկոսի չափով:

Հոդված 50. Կրթական հաստատության տնտեսական կամ շահութաբեր այլ բնույթի գործունեությունից գոյացած եկամուտը չի հարկվում, եթե այն ամբողջությամբ ներդրվում է կրթական գործընթացի զարգացման ծրագրերում:

Հոդված 51. Կրթության զարգացման հիմնադրամներին նյութական եւ դրամական միջոցներ հատկացնող կազմակերպությունները, հիմնարկ-ձեռնարկությունները եւ անհատ անձինք ստանում են հարկային արտոնության իրավունք:

ԲԱԺԻՆ XII

Կրթության համակարգի պետական կառավարումը

Հոդված 52. Կրթության համակարգի պետական կառավարումն իրականացնում են՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, դրա համար հատկապես լիազորված մարմինները, ինչպես նաեւ պետական իշխանության տեղական մարմինները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ՀՀ ԳԽ կրթության եւ գիտության, լեզվի եւ մշակույթի հարցերի մշտական հանձնաժողով

ՀԱԿԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

Դարձյալ կրթության բարեփոխման, ակադեմիայի եւ իհարկե, լուսավորության նախարարության մասին

Սույն տարվա հունիսի 14-ի համարում լույս տեսած «Գիտությունների ակադեմիան պահանջում է պաշտոնազրկել Աշոտ Բլեյանին» վերնագրով հոդվածին (որն այդպես էլ լույս չտեսավ մյուս թերթերում) մանրակրկիտ ծանոթանալով այս նյութերը, մեր նպատակը միայն պարզաբանումը տալը չէ, այլեւ ընդգծելը նաեւ, որ մենք կողմնակից ենք կրթական համակարգի բարեփոխման: Սակայն ցավով պետք է նշել, որ հոդվածագիրը, ինչպես նախարարի պաշտոնակատար Աշոտ Բլեյանը, իրենց մասին հիշատակում են բարեփոխման անվան տակ, երբ խոսքը գնում է բարեփոխումների մասին, թե՝ տեսեք, մենք բարեփոխում ենք գործակալում, մինչդեռ նրանք այդ «կառավարումներ»-ը, այդ «խորհրդարաններ»-ը դեմ են դրան: Այսինքն ճիշտ այնպես՝ ինչպես Սահմանադրության ընդունման հարցում, երբ շեշտադրումը կատարվում է Սահմանադրության ընդունման անհրաժեշտության վրա, միտումնավոր «մոռանալով» մյուս հարցը՝ ի՞նչ սահմանադրություն: Կրթական բարեփոխումնե՞ր՝ այո՛, անկասկած, բայց ինչպիսի՞: Մենք համաձայն չենք նաեւ հոդվածագրի «անմնացորդ նվիրվածություն» գաղափարին: Երբ խոսքը վերաբերում է կրթության նման կարեւոր հարցին, ապա կարեւորվում է նաեւ «ո՞վ» կամ «ո՞ւմ գլխավորությամբ» հարցը: Բարեփոխիչը, իսկական բարեփոխիչը պետք է լինի վստահություն ներշնչող անհատականություն: Մինչդեռ նախարարի պաշտոնակատարը, ցավ ի սիրտ, չի ներշնչում այդ վստահությունը: Իսկ ինչ վերաբերում է կոնկրետ դասագրքերին եւ նախարարի «ողենիչներին», ապա մեր վարկը հասնում մեր գերհարգելի գիտնականներից չորսը իրենց սպառիչ կարծիքը կտան այդ հարցին:

Մեր հասարակական կյանքը անխանգիստ, վրդովված է ընտրություններ, Սահմանադրության քննարկում: Էդ ամենը հերիք չէ, դեռ մի հաց էլ կրթության բարեփոխում, վճարովի ուսուցում եւ այլն... Էլ Աշոտ Բլեյանը: Հերիք չէ գնաց Բաքու, անհասկանալի «Նոր ուղի»-ներ է փնտրում, հիմա էլ մեր ճառագայթ-արագած խորհրդային դպրոցն է ուզում հիմնիվեր կործանել:

Նման սկիզբը գուցե եւ անհույզ դիտվի: Բայց լո՞ւրջ է արդյոք այն մոտեցումը, երբ կրթության բնագավառում արվող ամեն մի քայլ գերանձնավորված վերաբերմունքի է արժանանում: Առավել եւս ցավալի է, երբ դա նկատելի է մեր գիտությունների ազգային ակադեմիայի հարգելի անդամների վերաբերմունքում:

Անդրադառնանք «Գիտությունների ակադեմիան պահանջում է պաշտոնազրկել Աշոտ Բլեյանին» հոդվածին («Ազգ», 14 հունիս, 1995թ., թիվ 110): «Նշված փաստաթղթով (խոսքը վերաբերում է ՀՀ-ում հանրակրթության բարեփոխման ուղենիշներին-Ա. Գ.) արմատապես փոխվում են մասնավորապես դպրոցական համակարգում հայագիտական առարկաների դասավանդման բարի ավանդները եւ, որ կարեւորն է, ազգային բովանդակությունը»: Ցավով արձանագրում ենք, որ հայագիտական առարկաների բարի ավանդները դպրոցում դեռ չեն ստեղծվել: Խորհրդային դպրոցը, այո, կային եւ միջազգային չափանիշներով օրինակելի կրթություն էր տալիս մաթեմատիկայի եւ բնագիտության առումով: Բայց, համաձայնեք, եւ առավել եւս հայագիտական, այն է թե ազգային կրթություն, այդ դպրոցը կոմունիստական գաղափարախոսության համընդհանուր գերիշխանության պայմաններում պարզապես ի վիճակի չէր տալու: Հետխորհրդային շրջանում ստեղծված դասագրքերում գաղափարախոսական վերին շերտը մաքրված է, բայց այս դեպքում էլ համանիստ գիտելիքի յուրացման ճանապարհին կանգնած է գրեթե անհաղթահարելի մի արգելք՝ ակադեմիզմը: Դրանք կարծես բուհական դասագրքերի համառոտ եւ որոշ չափով պարզեցված տարբերակները լինեն: Ցանկացած դեպքում 11-14 տարեկանների, անգամ ավագ տարիքի համար այդ դասագրքերը «օտար» լեզվով գրված գրքեր են: Հակառակ կարծիքն ունեցողներին պարզապես առաջարկում ենք 5-6-րդ դասարանների «Հայոց պատմության» դասագրքով մտնել դասարան: Անգամ երբ դա հինգերորդցիների ազգային հավակնությունը լինի եւ դասին մասնակցի գրքի հեղինակներից հարգելի ակադեմիկոս Գագիկ Սարգսյանը, դարձյալ դժվար կլինի դասագրքի համապատասխան բաժնի շարադրանքով պատասխանել այն հարցին, օրինակ, թե ի վերջո ովքեր էին առաջնում Ուրարտու կամ Վանի թագավորություն կոչվող պետության տարածքում: Պարզ է, որ հասարակ մահկանացուների դեպքում դժվարությունները ավելի շատ կլինեն: Այս առնչությամբ հանձնարարում ՀՀ լուսավորության նախարարության ուսումնագիտական խորհուրդը այս դասագիրքը (ավելի լավը չունենալու պատճառով) եւ դրա համեմատությամբ բարվոք վիճակում գտնվող 7-8-րդ դասարանների դասագիրքը (կարծիքը ձեւավորվել է նաեւ Կրթության գիտահետազոտական ինստիտուտում կազմակերպված հանդիպումների արդյունքում) թողել է շրջանառության մեջ, 1995-96 ուսումնական տեղափոխելով դրանք համապատասխանաբար 7-8-րդ եւ 9-10-րդ դասարաններ: Լեզվի եւ գրի ընդհանուր կառույցի առումով շատ լուրջ հարցադրումներ կարող են լինել 7-րդ դասարանի համար գրված «Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն» գրքում (խմբագրությամբ Ն. Հովհաննիսյանի եւ ուրիշների), որը նույնպես երաշխավորված է գործածման 8-9-րդ դասարաններում («Դպրոց» թիվ 6-7, 03-10. 05. 95.): Նույնը կարող է վերաբերել նաեւ «Հայաստանի աշխարհագրություն» գրքին (Լ. Վալեսյան, Խ. Նազարյան, 7 եւ 8-րդ դասարանների համար առանձին գրքերով), ընդ որում վերջինս մտցված է նաեւ բաժանորդագրական ցանկ, ավագ դպրոցի համար գրած «Հայոց լեզու» (9-10-րդ դասարաններ, Գ. Ջահուկյան, Ֆ. Խլղաթյան), «Հայ գրականություն» (9-րդ դասարան, Ս. Սարինյան, Հ. Բախչինյան) դասագրքերին:

Թվարկումը պարզ ցույց է տալիս, որ հայագիտական առարկաների 1995-96 ուսումնական համար գործածման երաշխավորված դասագրքերը գրեթե ամբողջությամբ գրված կամ խմբագրված են ամենաբարձր կոչումների ու աստիճանի հասած մարդկանց, այդ թվում նաեւ նամակի հեղինակների եւ ոչ թե «Մխիթար Սեբաստացի» կրթահամալիրի ուսուցիչների կողմից, որոնց աշխատանքները մեծամասամբ նախատեսված են կրտսեր դպրոցի համար:

Ցեղասպանության եւ երեխային պատմական հիշողությունից զրկելու մասին: Խնդիրը զգայական ենթագիտակցական հարթությունից իմացության եւ գիտելիքի դաշտ տեղափոխելու փորձ կարելի է համարել Աշոտ Բլեյանի եւ Արծրուն Սահակյանի ստորագրությամբ լույս տեսած «1915 թ. հայոց ցեղասպանությունը եւ հայ մանկանց դաստիարակության խնդիրները» մեծ հոդվածը («Դպրոց» թիվ 5, 25.04.95, Հավելված), որն այդպես էլ որեւէ լուրջ արձագանք չգտավ: Հոդվածից մի փոքրիկ կտոր միայն հիշեցնենք. «... մենք մեր ամբողջ ուժերն ու քաղաքական կարողությունը պետք է ծառայեցնենք ազգային պետականության գաղափարին: Հետեւաբար մենք պետք է վերանայենք նաեւ մեր բոլոր կրթական ծրագրերն ու դասագրքերը, մեր բոլոր մեթոդները: Մենք այսուհետ պետք է ձգտենք ունենալ արդեն ազգային պետական ինքնագիտակցություն: Այս չափանիշի ձեւավորման ճանապարհին մեր կրթական բարեփոխումների ծրագրում առաջին պլան է մղվում ինքը կրթական բնական պահանջմունք ունեցող աշակերտը, մանուկը... Հետեւաբար մենք մեր բոլոր նպատակադրումները, մտակառուցումները պետք է վերահարմարեցնենք առողջ քաղաքացու շահերին: Իսկ առողջ քաղաքացու շահը պահանջում է, որ նա մեծանա, դաստիարակվի որպես լիարժեք քաղաքացի եւ մշակույթի, գիտնականության, տնտեսության անբասիր գործիչ ու երկրի տեր»: Կարելի է նաեւ այլ կարծիքի լինել, բայց այն պետք է արտահայտել բարձրաձայն:

Անվճար դպրոցի եւ վճարովի ուսուցման մասին: Անվճար միջնակարգ կրթությունը տասնամյակների, այո, նաեւ խորհրդային, կրթահամակարգի նվաճումն է, եւ ոչ ոք չի պատրաստվում այն դեն նետել: Վկա՝ այդ դրույթի առկայությունը նոր սահմանադրության նախագծում, որն ի դեպ, իբրեւ սահմանադրական հանձնաժողովի անդամի, պաշտպանվել է նաեւ լուսավորության նախարարի կողմից: Խնդիրն այն է, որ այդ բարձր կրթական ցենզը վաղուց ձեւականացվել է, եւ նրա պահպանումը հնարավոր կլինի միայն նոր, իրական բովանդակությամբ լցնելով: Այդ նոր բովանդակությունը պետք է սահմանել այնպես, որ մեր հանրապետության յուրաքանչյուր քաղաքացի հնարավորություն ունենա անվճար ստանալու պետական կրթական այն ծրագիրը, որը վավերացվելու է պետական-ավարտական քննություններով: Հանրակրթության աստիճանավորման եւ դպրոցների բազմազանության պայմաններում պետական միջնակարգ կրթության ծրագիր ապահովող հաստատությունը կոչվում է ընդհանուր դպրոց: Դրան զուգահեռ, գիտելիքի ձեռքբերման հասարակական պահերին ընդառաջ գնալով՝ մեր դպրոցը կարող է կազմակերպել լրացուցիչ կրթություն, որպես երեխայի նախասիրություն, հիմնական դպրոցում կամ որպես նախամասնագիտական կրթություն ավագ դպրոցում (վարժարան, ուսումնարան), մասնակի վճարովի սկզբունքով: Ծրագրային այս դրույթի իրագործման նպատակով առաջարկվեց նոր հենքային ուսումնական պլան: Ուսումնական պլանը բաժանված է երեք մասի, որոնցից առաջինում ապահովվում է պետական պարտադիրը, երկրորդում՝ դպրոցական պարտադիրը (ընտրովի), երրորդում՝ նախասիրականը: Սա պետությանը թույլ է տալիս իր ուսումնական գործունեությունը համապատասխանեցնել իր ռեալ հնարավորություններին ու կարողություններին, ծնողին թույլ է տալիս իր կրթական պատվերը ձեւավորել ու պահանջել դպրոցից կրթական վճարովի ծառայություններ: Լիահույս ենք տեսնելու մեր գիտնականների ու մտավորականության մյուս շերտերի շահեկան մասնակցությունը այս ուղղությամբ նոր ուսումնական պլանը քննարկելիս, ինչպես դա եղավ աշխարհագրական ընկերության վերջերս կայացած համագումարում: Բոլորովին էլ ամեն ինչում չհամաձայնելով լուսավորության նախարարության հետ, ընկերությունն այնուամենայնիվ լուսավորության նախարարությանն ուղղված իր դիմումում առաջին պլան մղեց աշխարհագրական կրթության շահը, հրաժարվելով համընդհանուր մերժման ու կրթական բարեփոխումների անձնայնացման ոչ մի տեղ չտանող ճանապարհից:

Խնդրո առարկա հոդվածն էլ մենք դիտում ենք նախ եւ առաջ իբրեւ կրթության համար անհանգստության վկայություն, իսկ մի քանի իսկապես շատ հարգելի մարդկանց ստորագրությունն այնտեղ՝ պարզապես մասնագիտական համերաշխության արտահայտություն:

ԱՇՈՏ ԳՅՈՒԼԱՄԻՐՅԱՆ,
Կրթության գիտահետազոտական ինստիտուտի տնօրեն,
Հայոց ուսուցիչների միության նախագահ

digitised by A.R.A.R.@

Սանկտ Պետերբուրգի «Ոսկե մարդուն» միջազգային կինոփառատոնում (այս տարի կազմակերպվածը՝ թվով 5-րդն է), հայ կինոռեժիսոր Ռուբեն Գեւորգյանցի «Փարաջանով. վերջին կոլաժը» ֆիլմն արժանացել է ժյուրիի հատուկ Կենտավրոս մրցանակին (2000 դոլլար դարգեւ), իսկ լիբանանահայ ռեժիսոր Գասպար Տերտերյանի «Ցնորք» ֆիլմը դեբյուտային ֆիլմերի մրցույթում շահել է վուլգար ճերմի» գոյությամբ, որն ի դեռ, փառատոնի մյուս ամերիկյան կամ եվրոպական ֆիլմերի նմանողությամբ ստեղծված ֆիլմերի մեջ առանձնանում էր նաեւ օտարների տեսողությամբ ու մեկնաբանությամբ: Փառատոնում նորություն է եղել արգենտինյան ժամանակակից կինոն, որն ինչպես մասնակիցները բնութագրեցին, մեզ համար անծանոթ ու նաեւ ծանոթ է՝ ազդված Գոդարից ու Ասոմ Եգոյանից: ֆիլմը մրցույթից դուրս ցուցադրվելու է նաեւ Մոսկվայի 19-րդ միջազգային փառատոնում, որի բացումը կկայանա հուլիսի 17-ին:

Գասպար Տերտերյանը մանկավարժական ինստիտուտի ռեժիսուրական-ֆակուլտետի ավարտական կուրսի ուսանող է, եւ «Ցնորքը» նրա դիպլոմային աշխատանքն է: Գասպարի հիշյալ ֆիլմն անցյալ տարի Երեւանում կայացած երիտասարդ դեբյուտանտների մրցույթում արժա-

Ռուբեն Գեւորգյանցը եւ Գասպար Տերտերյանը կինոփառատոնում ճշտում են հայ կինոյի տեղը

Հունիսի 16-21-ը Սանկտ Պետերբուրգում կայացավ «Ոսկե մարդուն» միջազգային կինոփառատոնը

դիպլոմ: Այս առիթով մշակույթի նախարարության շենքում երեկ հրավիրված ասուլիսին տեղեկացվեց, որ հայ կինոգործիչների համար մասնակցությունը միջազգային հիշյալ բավական դասվարեր փառատոնին առաջին անգամ չէ. 3-ին արդեն մասնակցել են, բայց մինչեւ հիմա խաստակական մրցանակ են շահել: Փառատոնում ընդգրկված 340 կարճամետրաժ եւ

Լիբանանահայ ռեժիսոր Գասպար Տերտերյան

վավերագրական ֆիլմից հատուկ մրցանակ, իսկ դեբյուտայինների մեջ 150-ից 30 ընտրվածների մեջ դիպլոմ շահելն Հայֆիլմի՝ հաջողությունն է: Ժյուրիի կողմից գնահատանքը Ռուբեն Գեւորգյանցը բացատրեց հայ կինոյի՝ «ազգային ոչ

Ռուբեն Գեւորգյանցի «Փարաջանով. վերջին կոլաժը» ֆրանս-հայկական առաջին համատեղ վավերագրական 70 րոպեանոց ֆիլմը ստեղծվել է 1995-ին, Ռուսաստանի հովանավորությամբ: Ֆիլմը ֆրանսերեն եւ ռուսերեն է, իսկ հայերեն հնչելու համար անհրաժեշտ 3-4 հազար դոլլարը դժվար է գտնել: Փարաջանովի մասին 14 ֆիլմ կա նկարված, Հայաստանում ստեղծվածներին՝ «Բոբոյին» եւ՝ «Վերջին գարունը» ֆիլմերին ավելացած «Վերջին կոլաժը» ստեղծված է Փարաջանովի նամակների, հուշերի, մեզ անծանոթ տեսախցիկով նկարահանած փաստական նյութերն օգտագործելով: «Ֆիլմը նկարել եմ այն մարդկանց համար, ովքեր ընդհանրապես չեն ճանաչում Փարաջանովին: Նա աշխարհին անծանոթ մնաց. իմ ֆիլմում դա կա»: Արմեն Ջիգարխանյանի ձայնով կարդացվող տեքստում մահվանից հետո նորից երկիր վերադարձած Փարաջանովն իր վերաբերմունքն է արտահայտում մեր կյանքի կարեւոր ու անկարեւոր իրադարձություններին: «Ազգի» այն հարցին, թե սահմանադրության մասին Փարաջանովն ինչ կարծիք ունի, Ռուբեն Գեւորգյանցը խոստովանեց, որ ֆիլմում դա չկա, իսկ Փարաջանովի հաջորդ «այցին» անդրադառնալ կհարցնի:

«Փարաջանով. վերջին կոլաժը»

Ռուբեն Գեւորգյանց

նացել է «Ստեղծագործական որոնում» մրցանակին: Որտեղ է ավարտվում երազը, որտեղից սկսվում՝ իրականությունը, իսկ նրա ավարտին ծնվում ցնորքը, դժվար է տարբերել. ամեն ինչ արտառոց է, իսկ դրա զարգանկետը լողարանում հայտնաբերված խեղդված կինն է: Դժվար է տարբերել՝ իրական է, թե երազ, սա իսկական մահն է, թե ցնորքի սկիզբը:

Հուսանք, որ շուտով մեզ համար էլ կցուցադրվեն մրցանակ շահած ֆիլմերը:

ՌՈՒԶԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Բատիկի ցուցահանդես. Առաջին անգամ Հայաստանում

Վերջերս Նկարչի տանը ներկայացվեցին գեղարվեստի ինստիտուտի, այդ թվում տեքստիլի եւ տրիկոտաժի գեղարվեստական նախագծում բաժնի առաջին շրջանավարտների դիպլոմային աշխատանքները: Իսկ երեկ «Անկյուն» ցուցասրահում (Մաշտոցի պող., 48) բացվեց բատիկի ենթաբաժնի (ղեկավար՝ Հայաստանում բատիկի առաջին մասնագետ Նունե Աղբալյան) շրջանավարտների ցուցահանդեսը: Բատիկի արվեստը (նկարչություն մետաքսի վրա), որ ծագել է Արեւելքում (Չինաստան, Ճապոնիա), անցած դարավերջից մեծ տարածում է գտել Եվրոպայում, հրապուրել շատ անվանի նկարիչների: Հայաստանում բատիկի տեխնիկայով աշխատող նկարիչներ հայտնվեցին միայն վերջին տարիներին, եւ այսօր ինստիտուտը տվեց շրջանավարտների առաջին խումբը: «Անկյուն» ցուցասրահում ներկայացված էին նրանցից վեցի՝ Աննա Փանոսյանի, Կարեն Գալստյանի, Լուսինե Բեկջանյանի, Մարգարիտա Դարբինյանի, Նարգիզ Ճաղարյանի, Սյուզան Մարգարյանի գործերը: Նկարները կրում են ոչ միայն հնագույն արվեստի ծագումնաբանական ազդեցությունը («Արեւելք», Հայաստան, Հռոմ, Բաբելոն, Եգիպտոս», «Լաբիրինթոս»), այլեւ ազգային թեմատիկայի ու գույների կնիքն է հաստատվել («Ավետում», «Երեւանի հին բակերը», «Կյանքի ճանապարհ»): Ողջույնի խոսքով հանդես եկան ԵԳԹԻ դեկան, «Թատրոն» հիմնադրամի տնօրեն Լեւոն Թուխիկյանը, մշակույթի ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը. «Մեր ժողովրդին բնորոշ տաղանդի ուժը նոր դրսեւորում է գտնում մետաքսի վրա»: Հրավիրված էին Ֆրանսիայի, Հոլանդիայի, Գերմանիայի դեսպանատների ներկայացուցիչներ: Ցուցահանդեսի մեկենասն է Աշոտ Պետրոսյանը: Այն կգործի մեկ շաբաթ:

Ա. Գ.

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ֆրանսիայում բացված Էդգար Շահինի թանգարանը մշակութային հանդիպումների կենտրոնատեղ

ԲԱՖՖԻ ՆԵՐՍԵՍ, ԱՐԱՐԱՏ

Սեն. թղթակից, Փարիզ. 1991-ից Ֆրանսիայի Կալվադոս դեպարտամենտում գործում է հայ նշանավոր նկարիչ եւ փորագրող Էդգար Շահինի թանգարանը, որտեղ տարեկան 6-8 հազար մարդ է այցելում: 1995 թ. մայիսի 20-ին Փարիզից եկած 150 անձանց ներկայությամբ Էդգար Շահինի որդին՝ Պիեռն իր տիկնոջ հետ տեղեկատվության նպատակով ընդունելություն կազմակերպեց մշակույթի ու ֆրանսախոսության նախարարության մշակութային գործերի շրջանային վարչության տնօրեն տիկ. Գոբիե Դեւոյի, Օրնի արխիվների տնօրեն պրն. Բեռժեսի, Վիմուտիեյի քաղաքապետ, գլխավոր խորհրդական մեր Դյումեժի, Քվեբեկի Լավալ համալսարանի պատմության բաժանմունքի թանգարանագետ պրն. Դյուբեի համար: Էդգար Շահինի թանգարանն ամփոփում է 1947-ին Փարիզում մահացած հայ արվեստագետի, ոամկավար ազատական հայտնի գործչի գործերի մեծ մասը:

Էդգար Շահինը իր թարեկամուհու հետ

Պիեռ Շահինը թանգարանի գլխավոր խնդիրներից մեկը համարեց փոքր տարածքում նկարչի բազմաթիվ գործերի ցուցադրման հնարավորությունը:

Թանգարանի գլխավոր ցուցասեղանի վրա հյուրերը կարողացան տեսնել Էդգար Շահինի եւ Արշակ Չոպանյանի նամակների պատճենները, որոնց բնօրինակները պահվում են Երեւանի գրականության եւ արվեստի թանգարանում: Նշվեց, որ փաստաթղթերը հետագայում կհրատարակվեն:

Հյուրերին եւ հայկական տարբեր ընկերակցությունների ու կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին «Հայկական դղյակի» մուտքի մոտ ջերմորեն դիմավորեց տիկին Աննա Շահինը: Այդ դղյակը հիմնվել է 10-րդ դարում՝ ժյումիեժի բենեդիկտյան աբբայության կողմից: 1984-ին այն դարձավ հայ նկարիչ-փորագրող Էդգար Շահինի ընտանիքի սեփականությունը: Մայիսի 20-ի երեկոյան ելույթներ ունեցան Պիեռ Շահինը, ժան Պիեռ Մահեն եւ ժան Կլոդ Քեբաբջյանը:

Պիեռ Շահինը պատմեց Ֆրանսիայում հայկական մշակույթի ու Հայ դատի հայտնի ներկայացուցիչ, գրող Արշակ Չոպանյանի հետ երկարատեւ բարեկամության մասին եւ ավելացրեց, որ եկող տարի նույն տեղում կանցկացվեն մշակութային հանդիպումներ: Դրանց ընթացքում առաջնակարգ տեղ կզբաղեցնի Արշակ Չոպանյանի ստեղծագործությունը, որից ելնելով կուսումնասիրվեն ֆրանսիական եւ հայ մշակույթների փոխադարձ ազդեցությունները: Պիեռ Շահինն ավելացրեց, որ վիմատպության ստեղծման 200-ամյակի առթիվ կհրավիրվեն արվեստագետներ, (մանավանդ՝ Հայաստանից), քարի վրա բնանկարչական թեմաներով նկարելու:

Սորբոնի բարձրագույն ուսմանց գործնական դպրոցի ուսումնական տնօրեն ժան Պիեռ Մահեն պարզաբանեց, թե ինչպես է ծնունդ առել միջազգային հայագիտական ամառային համալսարան կազմակերպելու գաղափարը եւ որոնք են դրա նպատակները: Ամեն ինչ սկսվեց 1994-ին, երբ Երեւանի ազգային պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը Պիեռ Շահինին տեղեկացրեց վերջինիս հոր՝ Էդգար Շահինի ծննդյան 120-ամյակի առթիվ նրա անհայտ գործերի ցուցադրությունը կազմակերպելու մտադրության մասին: Այդ ժամանակ Պիեռ Շահինը տիկնոջ հետ Երեւան այցելեց այդ ցուցահանդեսի բացմանը ներկա գտնվելու համար եւ առաջին հանդիպումը վճռական եղավ:

Հայ սփյուռքի հետազոտությունների կենտրոնի հիմնադիր նախագահ ժան Կլոդ Քեբաբջյանն իր ելույթում հայտարարեց Ֆրանսիայում 1997-ի ամռանը հայկական առաջին համալսարանական դասընթացների բացման մասին: Օգոստոս ամսին հինգ տասնյակ ֆրանսիացիներ եւ արտասահմանցիներ 11 օր կմնան աբբայությունում եւ կից շենքերում՝ մասնակցելու հայոց լեզվի (արեւմտահայերեն, արեւելահայերեն եւ դասական հայերեն), հայ գրականության ու ճարտարապետության դասընթացներին եւ հայ ու ֆրանսիացի մասնագետների նախաձեռնած աշխատանքներին:

1996-ի ամռանը մի գիտաժողով կնվիրվի հանրությանը քիչ ծանոթ հայկական ոճեգիային: Դրա ընթացքում կնշվի Պոլ Վեռլենի մահվան տարելիցը, որը Հայաստանում ամենից շատ թարգմանված ֆրանսիացի բանաստեղծն է: Այդ իրադարձության կենտրոնում կլինի նաեւ բանաստեղծ ու թարգմանիչ Արշակ Չոպանյանի գլուխգործոցը՝ դարասկզբին Փարիզում հրատարակված հայ միջնադարյան ոճեգիայի ծաղկաքաղը: Աբբայության պարտեզներում կբացվի վարդերի ցուցահանդես, իսկ ճաշոնացի, հայ եւ ֆրանսիացի արվեստագետները կկերտեն վիմաստղություններ:

ՀԱՐՑԱԿԱՆ ՆՇԱՆ

«Երեւանի սիմֆոնիկի կազմալուծումը մյուս նվագախմբերը համալրելու մտահոգությունից է»

Օրերս հայտնի դարձավ, որ Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբն այլեւս չի գործում: Ժյուրին՝ Լորիս Ճգնավորյան, Յուրի Պողոսյան, Գեւորգ Սուրադյան, հունիսի 26-ին կայացած ունկնդրումից հետո, նվագախմբի 116 երաժիշտներից 18-ին ընդգրկել է Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի կազմում: Ըստ Արամ Խաչատրյան երաժշտական կենտրոնից մեզ տված բացատրության, նվագախմբի կազմալուծման պատճառը Երեւանի խաղամատեսարանի ֆինանսավորումից հրաժարումն է: Քաղխորհրդի մշակույթի վարչության պետ Յովիկ Մինասյանը հրաժարվեց վերոհիշյալը հաստատելուց՝ պատճառաբանելով տարիի սկզբից աշխատավարձի ֆոնդի կրճատումները: Սակայն նա հիշեց, որ Երեւանի սիմֆոնիկը միայն իրենց տված 3000 դրամի հաշվին չէր գոյատեւում, եւ նրա կազմալուծման պատճառը դա չէր կարող լինել: Մաեստրո Լորիս Ճգնավորյանը՝ չժխտեց պրն. Մինասյանի՝ մեզ հաղորդած փաստը, թե խաղխորհրդի նվիրաբերած միջոցների պակասն է՝ խումբը կազմալուծելու գլխավոր պատճառը: «Քանի որ բազմիցս բողոքներ են եղել, թե այս կամ այն նվագախումբը երաժիշտի պակաս ունի, ընորհալի երաժիշտներն էլ կամ ֆիլհարմոնիկում, կամ սիմֆոնիկում են կենտրոնացել, այդ պատճառով որոշեցինք սիմֆոնիկի երաժիշտներին հնարավորություն տալ ուրիշ նվագախմբեր համալրելու: Այդպիսով կնպաստենք, որ երաժշտական աշխարհը համերաշխ լինի, եւ բոլոր նվագախմբերը կարողանան աշխատել. սա իսկական մրցակցություն կպահպանվի»: Մաեստրոն օրինակ բերեց մեր բերում հիշատակած փաստը, թե ռադիոյի սիմֆոնիկը կոնսերվատորիայում լինի՝ ահա լավ առիթ: Իսկ խաղխորհրդից մեզ հաղորդած այն տեղեկությունը, թե Ճգնավորյանն ուզում է զինվորական նվագախումբ հիմնել, մաեստրոն չժխտեց՝ բացատրելով, թե իր երաժիշտների բանակում ծառայելն այդ կերպ կկայանա, բայց սա ապագայի խնդիր է:

Ա. Հ.

> ## ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
>
> *ՀՀ օպերայի եւ բալետի Ազգային թատրոնում այսօր, ժամը 14:00-ին առաջին անգամ կներկայացվի Մոցարտի «Առեւանգում հարեմից» կոմիկական օպերան (գերմաներեն լեզվով) համերգային կատարմամբ:*
>
> *Դիրիժոր՝ Զավեն Վարդանյան*
>
> **Ներկայացման տոմսերը վաճառվում են օպերայի տոմսարկղերում:**

Հրատարակիչները ողբերգություն... ողիներ են որոնում

Թեեւ դահլիճում ընդդիմախոսը գտնում էր, որ ամենածանր պայմաններում էլ մեծ պահանջարկ վայելող գրքերը կտպագրվեն, այնուամենայնիվ, նախարարհում բացված ռուսերեն հրատարակված գրքերի ցուցահանդես-վաճառքի արդյունքներն այլ բան էին ապացուցում: ԱԷՄԿՀԸ-ի «Հայաստան-Ռուսաստան» ընկերության նախագահ պրոֆեսոր Վլադիմիր Գրիգորյանին Հայաստանի պետական հրատարակչությունների գլխավոր խմբագիրների հետ հանդիպման դեռ սկզբին իմիջիայլոց հայտնած տեղեկությունը ազգային ակադեմիայում տպագրվող 1600 հատորների կրճատման եւ մշակութային վիճակի մասին, ակամա վկայում էր գրքի հրատարակման եւ վաճառքի հետ կապված դժվարությունները: Գործազուրկը կարո՞ղ է արդյոք գիրք առնել: Երկուստեք խոսվեց ռուսերենով գրված արժեքավոր մի շարք աշխատությունների հրատարակման, հովանավորների բացակայության, տպագրության գործում առկա դժվարությունների, մի շարք հեղինակների գործերի վերատպության անհրաժեշտության, ինչպես նաեւ Մոսկվայից գրականության ներկրման եւ ԱՊՀ երկրների հետ տպավոր համագործակցության ծավալման մասին: Հույսեր կապվեցին Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպանության հետ համագործակցությունը խորացնելու եւ արդյունավետ դարձնելու, որի իրականացման նպատակով կազմվեց հանձնախումբ:

Յու. Ս.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
Ազատամարտ

ՏՈ՛ՒՐ ՔՈ ՁԱՅՆԸ
ՍՈՒՐԷՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԻՆ
ԷՐԵԲՈՒՆՈՒ ՇՐՋԱՆ, 16 ԸՆՏՐԱՏԱՐԱԾՔ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հավաքականի իրանյան ուղեւորությունը

Ինչպես հայտնի է, ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականը մրցաշրջագայության էր մեկնել հարեւան երկիր՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետություն: Մեր գլխավոր թիմն արդեն վերադարձել է տուն: Ուղեւորության մասին ահա թե ինչ է պատմում պատվիրակության ղեկավար, ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի աշխատակից Աւետ Հարությունյանը. «Նախնական պայմանավորվածության համաձայն, հունիսի 26-ին եւ 28-ին մեր թիմը պետք է մրցեր Իրանի օլիմպիական հավաքականի հետ: Բայց դիմավորելով Մեղրիում եւ Թավրիզի ճանապարհին ավտոբուսից հեռախոսով կապվելով իրենց ֆեդերացիայի հետ մեզ տեղեկացրին, որ հնարավոր չէ երկու խաղ կազմակերպել օլիմպիական հավաքականի հետ, քանի որ երկրի առաջնության պատճառով խաղացողներին հավաքագրելը դժվար է: Նրանք առաջարկեցին փոխարենը մեկ խաղ անցկացնել Թավրիզի «Տրակտորսազի» հետ, որը հանդես է գալիս Իրանի առաջին խմբի առաջնությունում: Մենք սկզբից չհամաձայնեցինք նրանց առաջարկին, քանի որ մեր ծրագրերի մեջ մտնում էր նաեւ մեկ հանդիպում Թեհրանի «Արարատ» հայկական ակումբի հետ: Սակայն Իրանի ֆեդերացիան մեզ անհայտ պատճառներով չհամաձայնեց, որ մեր հավաքականը խաղա «Արարատի» հետ: Խորհրդակցելուց հետո այնուամենայնիվ մենք համաձայնեցինք նրանց առաջարկած տարբերակին: Հունիսի 25-ին Թավրիզում տեղի ունեցավ առաջարկված հանդիպումը տեղի «Տրակտորսազի» հետ: Հայաստանի հավաքականը խաղադաշտ դուրս եկավ հետեւյալ կազմով. Հարություն Աբրահամյան, Տիգրան Գոնջյան, Սարգիս Հովսեփյան, Հարություն Վարդանյան, Սեւադա Արզումանյան, Արթուր Պետրոսյան, Ռազմիկ Գրիգորյան, Համլետ Մխիթարյան, Արա Նիգոյան, Վարազդատ Ավետիսյան, Արմեն Շահգելդյան: Փոխարինման դուրս եկան Լեւոն Ստեփանյանը, Արսեն Ավետիսյանը, Հովհաննես Թահմազյանը եւ Հակոբ Տեր-Պետրոսյանը: Հայաստանի հավաքականի առավելությունը բացահայտ էր: Մեր թիմը հաղթեց 4-0 հաշվով: Երկու գոլի հեղինակ դարձավ Շահգելդյանը, մեկական անգամ աչքի ընկան Արսեն Ավետիսյանը եւ Ռազմիկ Գրիգորյանը:

Խաղադաշտ են դուրս գալիս Իրանի օլիմպիական եւ Հայաստանի ազգային հավաքականները

Հունիսի 27-ին Թեհրանից 20 կմ հեռավորության վրա գտնվող եւ դեռեւս շահի կողմից Ասիական խաղերի առթիվ կառուցված խոշոր մարզադաշտում Հայաստանի ազգային թիմը մրցեց Իրանի օլիմպիական հավաքականի հետ: Հայաստանի հավաքականը խաղադաշտ դուրս եկավ հետեւյալ կազմով. Հարություն Աբրահամյան, Տիգրան Գոնջյան, Սարգիս Հովսեփյան, Հարություն Վարդանյան, Սեւադա Արզումանյան, Արթուր Պետրոսյան, Ռազմիկ Գրիգորյան, Արա Նիգոյան, Հովհաննես Թահմազյան, Համլետ Մխիթարյան եւ Արմեն Շահգելդյան: Գրիգորյանին փոխարինեց Հայկ Մարգարյանը, իսկ Թահմազյանին՝ Արսեն Ավետիսյանը:

Խաղասկիզբն այնպիսի տպավորություն թողեց, որ կարծես մեր ֆուտբոլիստները թերագնահատել էին մրցակցին: Առաջին հանդիպումը խաբուսիկ կարծիք էր ստեղծել: 24-րդ րոպեին դարպասերը կարողացան գրավել մեր թիմի դարպասը: 2-րդ կեսում Հայաստանի հավաքականը ուշքի եկավ եւ տիրեց նախաձեռնությանը: Արմեն Շահգելդյանի հարվածից հետո գնդակը ետ մղվեց դարպասաձողից: Գոլային պահեր կորցրեցին նաեւ Արթուր Պետրոսյանն ու Արսեն Ավետիսյանը: 80-րդ րոպեին մեր պաշտպանները անհաջող կիրառեցին արհեստական խաղից դուրս վիճակը: Առիթից օգտվելով իրանցի ֆուտբոլիստները հաշիվը կրկնապատկեցին: Հանդիպման վերջին րոպեին Արսեն Ավետիսյանը կրճատեց հաշվի տարբերությունը եւ Իրանի օլիմպիական հավաքականը հաղթեց 2-1 հաշվով:

Ուղեւորությունը հոգնեցուցիչ էր: 4 օրում մեր թիմը երկու խաղ անցկացրեց եւ հսկայական ճանապարհ կտրեց: Միայն գալուց տղաները 28 ժամ տրանսպորտի մեջ էին: Բոլոր դեպքերում ուղեւորությունը կարեւոր էր բարեկամական կապերի հաստատման առթիվ: Երկկողմանի համաձայնություն ձեռք բերվեց հետագայում տարվա տարբեր ժամանակներին հավաքականների եւ ակումբների մակարդակով ընկերական հանդիպումներ անցկացնել: Իրանցիների կողմից ընդունելությունն ու սպասարկումը լավ էր:

Հունիսի 26-ին Թեհրանի «Արարատ» ակումբի բազայում հանդիպում ունեցանք տեղի հայկական համայնքի հետ: Հունիսի 27-ին Թեհրանի հայկական հյուրանոցում, որտեղ հանգրվանել էինք, հանդիպում տեղի ունեցավ Իրանի ֆեդերացիայի պատվիրակության հետ»:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Քերիգանին հետապնդած Հարդինգը հետապնդվող

Ամերիկացի հանրահայտ գեղասահորդուհի Տոնյա Հարդինգը մինչեւ այժմ ճանաչվել էր որպես իր ընկերուհի Նենսի Քերիգանի հետապնդող: Բայց այս անգամ մի ուրիշ մարդ հետապնդում էր Հարդինգին: Նկատելով, որ մի անծանոթ անձնավորություն ամեն օր մեքենայով անցնում է Պորտլանդ քաղաքի Տոնյա Հարդինգի տան առջեւով, գեղասահորդուհին դիմեց ոստիկանությանը՝ պարզելու այդ մարդու տարօրինակ արարքի իմաստը: Տոնյա Հարդինգի մոտ կասկածներ էին առաջացել, որ անծանոթ մարդն ուզում է վրեժ լուծել իր դեմ, հավանաբար կապված Լիլեհամերի օլիմպիական խաղերի նախօրեին Նենսի Քերիգանի սկանդալային խնդրի հետ:

Հարդինգը Պորտլանդի փողոցներում հետապնդելով այս անծանոթի «Լինքոլն» մակնիշի սպիտակ մեքենան, ոստիկանների շնորհիվ կարողացավ չեզոքացնել կասկածյալին: Ավտոարշավը վերջ գտավ Պորտլանդի հյուսիսային արվարձաններից մեկի մի ավտոկանգառում: Ոստիկանները հարձակվելով այս անծանոթի վրա եւ սպառնալով դաժան հետեւանքներով, ստիպեցին նրան, որ ամենօրյա տեսույթի ժամանակ մի փոքր փոխի իր սպիտակ «Լինքոլնի» ճանապարհը եւ չանցնի Հարդինգի տան առջեւով: ■

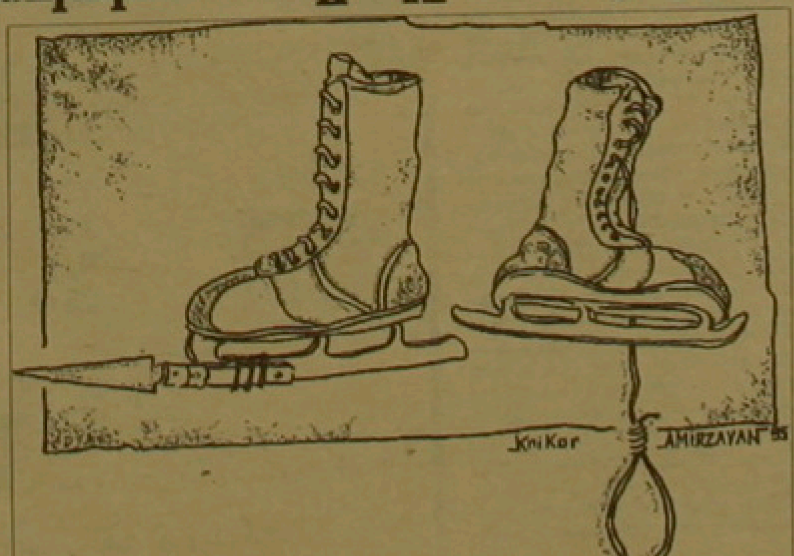

Տոնյա Հարդինգի չմուշկները

ՊԱՅՔԱՐ

Հայմամուլի կրպակներում փնտրեք եւ կարդացեք Ռամկավար ազատական, գիտատեխնական, հասարակական, քաղաքական, մշակութային «Պայքար» ամսագիրը:
Տասնամյակներ շարունակ սփյուռքում ազգային լուսավորչական ավանդույթներով հայտնի «Պայքարը» հայրենադարձվելով մայր Հայաստան, այսօր Ձեր անաչառ ուղեկիցը կարող է լինել:
Արդիական հրապարակություն, անկողմնակալ վերլուծություններ, մեր առաջա ուղու հստակ կողմնորոշիչներ...

«ՊԱՅՔԱՐԸ» ՁԵ՛Ր ԱՄՍԱԳԻՐՆ Է

THE EURASIA FOUNDATION
Yerevan Office
announces three job openings

1) Program Officer, Public Sector
2) Program Officer, Private Sector
3) Program Associate

All three positions require excellent English, Armenian and Russian language, computer skills, and an ability to interact with other development organizations.

Program Officer
The PO is a senior position that carries primary responsibility for introducing the Foundation to potential grantee organizations throughout Armenia, soliciting high-quality proposals and offering guidance to applicants, and analyzing incoming proposals.

The Public Sector PO will manage inquiries regarding government reform, NGO sector development, and mass media reform. Public sector, NGO development, or mass communications background is required.

The Private Sector PO will manage inquiries regarding of business sector development, management training, business and economics education, and information systems.

Program Associate
The PA is an intermediate position that involves making initial determinations regarding proposals, conducting first-level contact meetings with applicants and assisting them with their submissions, tracking and reporting on proposal activity, and contributing to outreach efforts to publicize the Foundation's grantmaking activity.
The Eurasia Foundation is a U. S. non-profit grantmaking organization funded by USAID. The foundation provides grants in the NIS for projects in economic reform, business development, electronic communications, public administration and legal reform, and media reform. Headquartered in Washington, DC the Foundation has regional offices in Moscow, Kiev, Saratov, Tashkent, Vladivostok, Tbilisi and Yerevan.

To respond, contact Vahan Vardanian at:
Eurasia Foundation, Yerevan Office
52-24-95, 59-24-63 or 151-824 AT&T/fax)
e-mail: Eferevan@arminco.com
submission deadline: July 5, 1995

THE EURASIA - FOUNDATION Anelik Commercial Bank
Yerevan Office
announces job openings for

1) Small Business Program Loan Officer

Position requires excellent English, Armenian and Russian language, computer skills, a background in finance and/or accounting and an ability to interact with local business professionals.

Loan Officer
The loan officer carries the primary responsibility for soliciting high-quality business plan and loan applications from local businesses and technical assistance organizations, conducting western-style credit analysis and offering technical guidance to applicants in developing complete loan applications.

Loan officers are expected to complete several weeks of intensive training throughout the duration of employment and may be required to travel to the US to receive such training.

The Eurasia Foundation is a U.S. non-profit grantmaking organization funded by USAID. The Foundation provides grants in the NIS for projects in economic reform, business development, electronic communications, public administration and legal reform, and media reform. Headquartered in Washington, DC the Foundation has regional offices in Moscow, Kiev, Saratov, Tashkent, Vladivostok, Tbilisi and Yerevan.

To respond, contact Haik Papian or Chris Kibarian at:
Eurasia Foundation, Yerevan Office
52-24-95, 59-24-63 or 151-824 (AT&T/fax)
e-mail: EFCKSBLP@arminco.com
submission deadline: July 15, 1995

digitised by A.R.A.R.@

ԳՐԱԿԱՆ ԳՈՀԱՐՆԵՐ

Ներիր, բարեկամ

«Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի (29. 06. 95) համարում տպագրվել էր Տանյա Ծատուրյանի արտամահմանյան հեռախոսազրույցը Կապանի երջանիկ նախկին Սլավիկ Պետրոսյանի հետ, որում բերդի բովանդակությունից ներողություն էր խնդրում այն բանի համար, որ «ՀՀ»-ի հունիսի 25-ի համարում Սլավիկ Պետրոսյանը ներկայացվել էր ոչ թե որպես ՀՀՇ-ի, այլ ՀՅԴ-ի անդամ: «Միայն այդ էր մնացել, որ ես, երկար զինվորս իմ նորոգ հայրենիքի, երկրիս ՀՀՇ-ական, հարձակեի ՀՅԴ-ի ցուցակում», ասում էր այդ հեռախոսազրույցում Սլավիկ Պետրոսյանը: Այդ առթիվ մեր ընթերցողներ իրենց արձագանքները «Հայաստանի Հանրապետության» փոխարեն ուղարկել են «Ազգ»: Ստորև տպագրում ենք դրանցից մի քանիսը:

Ներիր ինձ, Տանի դեռ կարող ես ներել

Հայացքս ընկավ
լրատուհատներին.
Զեհոված Լրսում
պատգամավորական:
Կարդացի անունը
Սլավիկ Պետրոսյան,
ՀՅԴ անդամ եւ ուրիշ ոչինչ:
Օ՜ ոչ... գոչեցի,
ես չեմ հավատում:
Պարկեշտ մի մարդու հայացք
գողեցի
Չի կարող երբեք ՀՅԴ, ՀՌԱԿ,
ԱԻՄ, Շամիրամ կամ կոմկուս
լինել:
Թող գլխիս կայծակ, շանթը
հարվածի,
Թող որ ինձ ուտեն գայլերը
սոված...
Պիտի բողոքեմ, բղավեմ անվերջ
Ու ճշմարտության ճակատին թքեմ,
Ու ծանոթ իմ լավ
բարեկամներս,
Հեռվից ճանաչեն ու չշեկովեն:
Ներիր ՀՀՇ Սլավիկ Պետրոսյան,
Ներիր, Տանի դեռ կարող ես ներել...
Մյուսը ուղղվում է, սիրտս
կոտրված:
Մի բան մոռացա ես Քեզ
հարցնեմ
Ո՞չ-ը ցնցելիս ո՞ր կողմից ցնցեմ:
Անզոր բարեկամ

ՀՀՇ-ն առաջ Տանեց այնպիսի հիանալի մարդկանց, ինչպիսին է Սլավիկ Հայրապետյանը: Որոնք ոչ իրենց են խնայում, ոչ էլ մեզ:
Պատմաբան

Դժվարանում եմ գրել ծեռով, քանի որ ես բռնցքամարտիկ եմ եւ ձեռնոցները շատ են խանգարում, բայց ես կասեմ կարճ Սլավա... մի մատծիր... մի բան կանենք:
Սպորտի վարպետ

Պարոն տեր Սլավիկ, կներեք, որ Ձեր ազգանունը չկարողացանք ճշտել: Բանն այն է, որ մենք գրադարանի աշխատողներս, ընդմիջման ժամին բերք էինք փռել սեղանին: Սովորաբար «Երկիր» էինք փռում, բայց Տանի որ «Երկիր» վերջացել էր, մեր աշխատողներից Քնարիկը պատահաբար «Հայաստանի Հանրապետություն» էր փռել, որի համար մենք հեռացրինք նրան աշխատանքից: Այդ չարաբաստիկ օրը Ձեր հեռախոսահարցազրույցից հասկացանք, որ դուք այն չեք, ինչ որ փորձում են ներկայացնել: Ցավոք, հոդվածը ամբողջությամբ չէր կարդացվում, Տանզի կեղտոտվել էր այդ էջը: Բայց մենք ամբողջ հոգով եւ սրտով Ձեզ հետ ենք: Գրադարանի ողջ կոլեկտիվը միաձայն որոշեց գրադարանի մեկ անկյունը, որտեղ պահվում է «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հավաքածուն, այսուհետեւ կոչել Սլավայի անկյուն:
Հարգանքներով
գրադարանավարուհի
Մ. Ք.

Ճշտում

Մեր թերթի այս համարում «Ներիր ինձ, Տանի դեռ կարող ես ներել» բանաստեղծության մեջ Սլավիկ Հայրապետյանի փոխարեն թյուրիմացաբար տպագրվել է Սլավիկ Պետրոսյան:

Փողը բանկ է մարդու կյանքից

Սեուլի «Սամպուն» հանրախանութի ողբերգության զոհերի թիվը, ըստ վերջին տվյալների, հասել է մոտ 61-ի, վիրավորների թիվը 911-ի: Փլատակներից լսվում են օգնություն կանչող մարդկային ձայներ: Ինչպես հունիսի 30-ին հաղորդել են Կորեայում Ռուսաստանի դեսպանատանը, փրկարարական աշխատանքներին մասնակցում են ավելի քան 3000 ոստիկաններ եւ զինծառայողներ: Ըստ ոստիկանության վկայության, հանրախանութի ադմինիստրացիային հինգշաբթի նախազգուշացվել էր շենքի հինգերորդ հարկում գոյացած ճաքերի մասին, սակայն ոչինչ չի ձեռնարկվել: Ստացվում է, որ նյութական արժեքները «Սամպունի» ադմինիստրացիայի համար ավելի թանկ են եղել, քան մարդկային կյանքերը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«Ազգը» այս կիրակի եւ երկուշաբթի

Հաշվի առնելով ընթերցողների հետաքրքրությունը Ազգային ժողովի ընտրությունների նկատմամբ, ինչպես նաեւ մասամբ թեթեւացնելու խմբագրությունը հիղեղած բազմաթիվ նյութերը, «Ազգը» լույս կտեսնի նաեւ այս կիրակի եւ երկուշաբթի օրերին հուլիսի 2-ին եւ 3-ին:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
ՀՈՂԱՄԱՍ-ԱՅԳԻ 500 քմ տարածությամբ, Ձորաղբյուրի 2-րդ զանգվածում:
Զանգահարել 58-18-41 հեռախոսահամարով:

Ոչ միայն համաճարակներ, այլեւ ...

Սկիզբը էջ 1

Մինչդեռ Տաջաստղյան աղբյուրները նշում են, որ «Դանրապետություն»,միավորման պատգամավորության թեկնածուներից շատերի բախտը վճռվելու է հենց զինվորական տեղամասերում: Դեպքերի ընթացքը ցույց է տալիս, որ այս ամենը սոսկ մրցակից կողմերի ասեկոսե չէ եւ ոչ էլ իջնող դասի թեկնածուին վարկաբեկելու միտում: Վերջիններս էլ չեն կարող ժխտել դա, թեկուզեւ հենց 28-րդի օրինակով, որի թեկնածուների ցանկը ի պաշտոն այդտեղ իր թեկնածությունն առաջադրած Եղվարդ Եգորյանի, մինչեւ օրս հրապարակված չէ: Նույն Եգորյանի ծեռով գրված եւ մեծ ջանասիրությամբ պատրաստված «Ընտրությունների մասին» օրենքով հունիսի 30-ին այլեւս փակ խաղաքարտ չպետք է լիներ: Սակայն, ինչպես երեւում է, զորամասերի եւ զինուսումնարանի միացումը բավարար պայման չէ հաղթանակի հասնելու նախարարին, եւ դեռեւս ինչ-ինչ հանգամանքներ ստիպում են վախ ներշնչել պարոն Եգորյանին: Օրինակ, հունիսի 30-ին Դալիբրաշեն գյուղի թիվ 93 ընտրատարածքում ընտրողների հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ նա մրցակիցներին անվանեց գող, սրիկա դող, սակայն անկեղծ ասած, ներկա գտնվող պատգամավորության թեկնածուների մոտ դողերոցք չնկատվեց: Իսկ այլ պարոն Եգորյանին ուղղված երգահանդեսներից, ոստիկաններից, երգանի գործարար կոմիտեի անդամներից եւ այդ տարածքում գտնվող բոլոր մանր ու մեծ «խաղուղիների» ներկայությունը, դրան ավելացրած նաեւ Կիեւյան կամուրջից մինչեւ Դալիբրաշեն տանող ճանապարհի երկու կողմերում շարված ոստիկանությունը այլ բան էին ասում: Չենք կարծում, թե այդ բազմաթիվ «պաշտպանը» միայն պարոն Եգորյանի անձի անվտանգությունով էր պայմանավորված: Օրինակ եւ տրամաբանությունն այն է, որ Եգորյանն էլ մյուսների նման սովորական թեկնածու է եւ ոչ ավելին, բացի այդ, հանդիպելու է գնացել ընտրողների եւ ոչ թե հակառակ տող կողմի հետ: Իսկ եթե դա արվել էր վախ ներշնչելու նպատակով, ապա իր առջեւ նստած 25-30 դալիբրաշենցիների տեսքից պարզորոշ երեւում էր ահաբեկված լինելը եւ դրանք մեծացնելու կարիք չկար: Կատարվածը դժվար է նախընտրական հանդիպում անվանելը: Թեկնածուներից երեքի հետ հանդիպումն անցավ առանց ավելորդությունների: Իսկ երբ դահլիճ մտավ պարոն Եգորյանը, բերելով նաեւ իր ունկնդիր ամբոխին, մթնոլորտը բոլորովին փոխվեց: Պարոն Եգորյանը իրեն ներկայացնելու կարիք չհամարեց, բայց եւ մեկ երկու նախադասությամբ չզլացավ բնորոշել իրեն: Երկխաղաղության մասին օրենքի մերժումը նա հիմնավորեց իր օրինակով: Մոսկվայում սովորելու հետ միաժամանակ ուսանում էր նաեւ Ռումինիայում: Ուսանողներին սովխոզում աշխատեցնելիս Մոսկվայում հայտնում էին, որ Ռումինիայում եմ աշխատում, իսկ նրանց` հակառակը: Սահմանադրության մեջ տեղ գտած մեկ այլ տեղական իշխանությունների մասին օրենքի իր հիմնավորումը պարոն Եգորյանը պատասխանեց. «Երկաթյա հույսը դրել է վերանա, որովհետեւ մեկ երկու տարի առաջ «Չմեռ» ծրագրի իրականացման համար Դալիկյան հիմնադրամի միջոցներից նրանց տրամադրված 200000 դոլարն անհետացավ, եւ մինչեւ օրս էլ չգիտենք, թե ինչ է եղել»: Օտար երկրներից անընդհատ վարկեր վերցնելը նա համարեց Հայաստանի իշխանությունների ձեռքբերումը, որին նա խանգարում է անգամ Ռուսաստանը: Այս եւ բազում այլ «հիմնավորումներից» հետո նա կոչ արեց «այո» ասել Սահմանադրությանը, եւ ելույթն ավարտելուց հետո հեռացավ դահլիճից ընտրողի զգացի մասին բավականին երկար ժամանակ բողնելով, որոնցից խուսափելու իրեն հաջորդած պատգամավորության թեկնածու Ավետիք Իշխանյանի ելույթին:

Այդ ամենից հետո կատարվածը նաեւ հուլիսի 5-ի սպասվող զորաշարժի վերաբերյալ տեսվող զանազան պատմություններին:

ԵՐԱԶ

ԳՕԿ-ի գործարկման համար Վրաստանի ԱԳՆ-ն է մեղադրվում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 29 ՀՈՒՆԻՍ, ԲՆԻՆՆԱՐՔ: Հայաստանի ԱԷԿ-ի գործարկման համար պատասխանատու է Վրաստանի արտգործնախարարությունը, խորհրդարանի նիստում հայտարարեց «Կանաչների» խմբակցության պատգամավոր Գեորգի Գաչեչիլաձեն: Նշելով, որ Վրաստանի «Կանաչները» ամեն ինչ արեցին ՀԱԷԿ-ի գործարկումը թույլ չտալու համար, որը, իր կարծիքով, էկոլոգիական աղետի սպառնալիք է հարեւան երկրների համար, Գաչեչիլաձեն ընդգծեց, որ Վրաստանի ԱԳՆ-ն այդ հարցի առթիվ ոչ մի անգամ չի արտահայտել իր դիրքորոշումը:

Կանգնեցվեց Ռովնոյի ԱԷԿ-ի երրորդ էներգաբլոկը

Հունիսի 29-ին բանեց գեներատորի պաշտպանության համակարգը եւ կանգնեցվեց Ռովնոյի ԱԷԿ-ի 3-րդ էներգաբլոկը, հաղորդում է ՆԵԳԱ գործակալությունը: Միջազգային սանդղակի համաձայն դիտվածներ բնութագրվում են «զրո» մակարդակով, այսինքն չեն ազդում ճառագայթման ֆոնի վրա: Մասնագետներն զբաղված են վնասվածքի վերացման աշխատանքներով, որից հետո էներգաբլոկը կրկին կսկսի աշխատել: ՆՏ

Նախիջեւանցի ուսանողները կսովորեն պարսկերեն

Այս ամռանը Նախիջեւանցի ուսանողներն առաջին անգամ կհյուրընկալվեն Թավրիզի համալսարանում, հաղորդում է «Թեհրան թայմզ» թերթը հենվելով ԻՌՆԱ գործակալության լրատվության վրա: Թավրիզի համալսարանի ուսումնական բաժնի փոխվարիչ դոկտ. Սամադ Սոբհանին նշել է, որ նախիջեւանցի ուսանողների 20 հոգուց բաղկացած խումբը Տառաստանիից օր կգնա երկրում հետեւելու պարսկերեն լեզվի հատուկ կուրսերին: Նա ավելացրել է, որ պարսկերենի ուսուցման դրվածքը Նախիջեւանում բարելավելու նպատակով համալսարանը պատրաստ է լեզվի եւ գրականության երկու մասնագետ ուղարկել այնտեղ առաջիկա հոկտեմբեր ամսին:

Eraz
ԵՐԱԶ
Երազ
Տուրիստական ֆիրման
Հուլիսի 30-ին հնարավորություն է ընձեռում Ձեզ 7 օր հանգստանալ Եվրոպայի ամենագեղեցիկ եւ հեղինակավոր հանգստյան վայրերից մեկում Ռիմինիում (Իտալիա), որը գտնվում է Ադրիատիկ ծովի ափին:
ԵՐԵՎԱՆ-ՌԻՄԻՆԻ (Իտալիա)
3-4 աստղանի հյուրանոց, օրական երկու անգամ սնունդ, հիանալի սպասարկում եւ շրջագայություն
ՀՌՈՄ 2 օր
ՎԵՆԵՏԻԿ 1 օր
ՍԱՆ ՄԱՐԻՆՈ 1 օր
ԲՈԼՈՆԻԱ 1 օր
Ռիմինի եւ Բոլոնիա Տաղաքներում Ձեզ սպասում են մեծածախ առեւտրի կենտրոններ, որտեղ կարող եք ձեռք բերել ցանկացած ապրանք զեղչ գներով:
Շտապեցեք
Փաստաթղթերը անհրաժեշտ է ներկայացնել մինչեւ հուլիսի 8-ը:
Պայմանների ծանոթանալ «Անի» հյուրանոց.
511 սենյակ, հեռ. 52-92-57, 59-45-11, «Էրեբունի» հյուրանոց.
1-ին մասնաշենք, 339 սենյակ, հեռ. 56-08-95

ԴԱՎԻԹ
ՓԱՅԱՏԻՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԸ
ֆիզիկական անձանցից ընդունում է ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքներով

Ժամկետը	դրամ	ԱՄՆ դոլար
1 ամսով	2.5	1.5
3 ամսով	11.0	9.0
6 ամսով	25.0	20.0

■ նվազագույն ավանդի չափը
դրամով 500000.00
ԱՄՆ դոլար 1000.00
■ «Դավիթ» բանկը երաշխավորում է Ձեր ավանդների ամբողջականությունը եւ հուսալիությունը:
Սպասում ենք Ձեզ հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան, Հալաբյան 23, հեռ. 391140, 358946:
A STYLE

«Նարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1890 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 30. 06. 1995 Գինը 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@